SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 118, ЧИСЛО 31, П'ЯТНИЦЯ, 5 СЕРПНЯ 2011 РОКУ | 1893 | Vol. 118, No. 31, FRIDAY, AUGUST 5, 2011 | $1.00

США уникнули дефолту: схвалено законопроєкт про державний борг

ВАШІНҐТОН. – 1 серпня Конґрес США схвалив законопроект про державний борг США. За законопроєкт, що збільшує граничні розміри державного боргу США і дозволяє уникнути дефолту, проголосували 269 конґресменів проти 161. Державний борг США буде збільшено на 2.4 трлн. дол. при нинішньому рівні у 14.3 трлн. дол. При цьому відбудеться скорочення видатків бюджету на 2.1 трлн. дол. впродовж наступних 10 років без підвищення податків.

Конґрес намагався знайти компроміс у питанні підвищення рівня державного боргу вже понад місяць. Під час останнього голосування демократи розділилися навпіл – 95 конґресменів від правлячої Демократичної партії були за законопроєкт, і стільки ж – проти, оскільки скорочення державних видатків, на чому наполягали республіканці, підриває довіру виборців до демократів.

Нижня палата Конґресу, контрольована республіканцями, вже подавала до Сенату ухвалений законопроєкт про державний борг, проте Сенат, де більшість мають демократи, відкинув його. Провідник демократичної більшости у Сенаті Гарі Рід сказав, що Сенат усе ж має підтримати компромісний законопроєкт.

Сенат США 2 серпня схвалив запропонований законопроєкт. 74 члени Сенату проголосували за новий закон, 26 – проти закону.

Голосування відбулося лише за 12 годин до того, як США мали б оголосити перший за свою історію дефолт, тобто, неспроможність вчасно обслуговувати державні зобов'язання. Утім, навіть уникнення дефолту не дає відповіді на всі проблемні питання американської економіки та її впливу на світову економіку, вважають оглядачі.

Президент США Барак Обама підписав закон про збільшення державного боргу. Він привітав результати голосування у Сенаті та назвав закон першим кроком до того, щоб США „жили відповідно до статків". *(Бі-Бі-Сі)*

В Україні тривають судові процеси над провідниками опозиції

Суд над Юлією Тимошенко

КИЇВ. – 29 липня-1 серпня у розгляді справи Юлії Тимошенко тривали допити свідків. Попри всі намагання Ю. Тимошенко затягнути розгляд справи, судді Родіонові Киреєву все ж таки вдалося втягнути її у судовий процес. Але як показують події, наразі від цього виграє лише сама Ю. Тимошенко.

Нагадаємо, в загальних рисах: їй інкримінують два злочини. Перше – перевищення службових повноважень. За думкою слідства, 19 січня 2009 року колишній прем'єр-міністр без погодження з урядом підписала директиви, керуючись якими, керівництво „Нафтогазу України" підписало газові угоди з російським „Ґазпромом".

Друге – завдання збитків державі внаслідок підписання тих самих контрактів купівлі-продажу та транзиту газу територією України у 2009-2019 роках.

Першою виступала заступник міністра палива та енергетики Тетяна Корнякова, яка на момент підписання газових угод виконувала обов'язки заступника Генерального прокурора. Т. Корнякова надала судові найбільш лаконічні свідчення за весь час вислуховування свідків.

Після того, як „Українська правда" констатувала, що вона стала на сторону Ю. Тимошенко, на електро-

(Закінчення на стор. 3)

Суд у справі Юрія Луценка

КИЇВ. – 23 травня Печерський районний суд Києва розпочав розгляд кримінальної справи проти колишнього міністра внутрішніх справ Юрія Луценка. На попередньому засіданні суд залишив ексміністрові міру запобіжного заходу у вигляді арешту. Суд відхилив заявлену Ю. Луценком низку клопотань, зокрема про відвід судді Сергія Вовка.

Ю. Луценка звинувачують у перевищенні службових обов'язків за трьома епізодами: зловживання владою під час розслідуванні справи про отруєння Віктора Ющенка, призначення високої пенсії та підвищення по службі особистого водія Леоніда Приступлюка, завдання збитків державі у вислідi святкування Дня міліції в 2008 і 2009 роках.

19 липня після перерви суд Києва продовжив розгляд справи проти Ю. Луценка. Представники прокуратури почали зачитувати звинувальний висновок у справі Ю. Луценка. Обсяг документа – понад 300 сторінок. Однак, підсудний не мав можливости чути прокурора – його видалили з судової залі за непокору судові. Зокрема Ю. Луценко вимагав дозволу журналістам працювати у судовій залі, а також наполягав на праві оголосити власну заяву перед тим, як про-

(Закінчення на стор. 3)

ЛЬВІВ. – Понад 300 активістів партії „Батьківщина" 2 серпня провели акцію з вимогою припинити переслідування Юлії Тимошенко. Вони пікетували Львівську обласну адміністрацію. Фото: УНІАН

Юрій Луценко та Юлія Тимошенко зустрілися 27 липня під час судового засідання в Печерському районному суді в Києві. Фото: УНІАН

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Богослужіння з нагоди Хрещення Київської Русі

КИЇВ. — Урочисті Богослужіння у день пам’яті св. рівноапостольного князя Володимира та з нагоди 1023-ої річниці Хрещення Київської Русі відбулися у релігійних святинях столиці. Богослужіння у Володимирському катедральному соборі звершив Патріярх Київський і всієї Руси-України Філарет. Після цього відбувся хресний хід від Володимирського собору до пам’ятника св. Володимирові. Особливістю цьогорічного хресного ходу стала зупинка його учасників на Софійській площі для звершення Молебня з нагоди 1000-ліття закладення собору св. Софії в Києві. Літургію на площі перед Успенським собором Києво-Печерської Лаври звершили Патріярх Московський і всієї Русі Кирило, Католікос-Патріярх всієї Грузії Ілля II і Митрополит Київський і всієї України Володимир (Сабодан). *(„Укрінформ“)*

В Україні пом’янули 37 загиблих шахтарів

ЛУГАНСЬК. — У висліді аварій, які сталися 29 липня на шахтах „Суходольська-Східня“ в Луганській области і в Макіївці Донецької области, загинуло 37 осіб. 31 липня в Україні було оголошено днем жалоби. Того ж дня відбулись похорони частини осіб, які загинули в двох аваріях. Це найбільші втрати людських життів в українських шахтах з 2007 року, коли в результаті вибухів на шахті ім. Засядька в Донецьку загинули понад 100 шахтарів. Відомо, що причиною загибелі людей в Луганську став вибух метану, а в Макіївці життя людей забрала аварія підіймача. Українські шахтарі наражаються на величезну небезпеку в своїй праці, адже на більшості шахт використовується застаріле обладнання та ігнорують правила безпеки. Міністерство з питань надзвичайних ситуацій і Міністерство енерґетики та вугільної промисловости до 1 жовтня перевірять стан шахтних баштових копрів і стаціонарних підіймальних установок. Посол США в Україні Джон Тефт запропонував українському урядові допомогу у подоланні наслідків трагедії. Американські видання „Ню-Йорк Таймс“ та „Вашінґтон Пост“ у своїх публікаціях зазначили, що подібні трагедії стали нормою у вугільній індустрії колишнього Радянського Союзу. З 1991 року – часу розвалу СРСР, у подібних трагедіях загинуло 4,700 українських шахтарів. *(„Голос Америки“, „Кореспондент“)*

В. Янукович може не отримати запрошення до Вашінґтону

КИЇВ. — Президент України Віктор Янукович позбувся перспективи отримати запрошення відвідати Вашінґтон, пише у колонці для „Kyiv Post“ колишній Посол США в Україні Стівен Пайфер. Він зазначає, що в останні місяці американські та европейські чиновники слідом за незалежними спостерігачами та критиками висловлюють стурбованість щодо „порушень В. Януковичем демократичних норм“. „Діяльність Служби безпеки України все більше нагадує КҐБ, а не сучасні европейські аґентства безпеки. Загострюються суперечки щодо того, чи будуть парляментські вибори чесними і відкритими“, – заявив він. Крім того, С. Пайфер вважає, що розгляд справи Юлії Тимошенко перетворився на фарс, щоб вивести з гри провідника опозиції, тобто позбавити її суспільної підтримки під час майбутніх виборів. Все це вплине на зовнішню політику В. Януковича, зазначає С. Пайфер. „Західні чиновники вже попереджали українського Президента, що порушення принципів демократії буде мати неґативні наслідки для його зовнішньої політики, а також для взаємодії на міждержавному рівні. Президент України повинен прислухатися до цього попередження, інакше взаємини України з Заходом можуть зазнати краху, як і очікування щодо вступу в ЕС, а В. Януковичу дістанеться роля самотнього гравця на світовій арені “, – заявив американський дипломат. *(„Кореспондент“)*

Вищий суд не визнав С. Бандеру і Р. Шухевича Героями України

КИЇВ. – Колегія суддів Вищого адміністративного суду України 2 серпня підтримала рішення Окружного адміністративного суду Донецька про неправомірність присвоєння звань Героїв України Степанові Бандері та Романові Шухевичеві. Син Р. Шухевича – Юрій Шухевич заявив, що буде оскаржувати рішення суду в Европейському суді з прав людини. „Для мене рішення цього чи іншого суду великого значення не має. Можна сто разів визнавати Шухевича та Бандеру героями чи негідниками. Що б суд не визнав, вони які є, такими залишаться. Але ж несправедливо, що суд забирає звання у двох українців, яким попередня влада дала таку нагороду. Я вважаю, що суд зганьбила ця влада, яка претендує на те, щоб бути українською. Вона відстоює не український інтерес, а деякий інший“, – наголосив Ю. Шухевич. (УНІАН)

„Реґіонали“ проти пам’ятника С. Бандері у Луцьку

ЛУЦЬК. — Волинська організація Партії Реґіонів хоче унеможливити спорудження пам’ятника провідникові ОУН Степанові Бандері в центрі Луцька. Пам’ятник має стояти на одній з великих вулиць міста – навпроти Палацу урочистих подій. Рішення депутатів міської ради виділити гроші на пам’ятник з дорожнього фонду викликало невдоволення фракції Партії Реґіонів, яка у Луцькій міській раді представлена чотирма депутатами. „Ми не проти, щоб погруддя встановили на вулиці С. Бандери, але тільки не біля Палацу урочистих подій, бо такому пам’ятникові там не місце“, – заявив провідник міського осередку Партії Реґіонів Іван Смолень. *(„Українська правда“)*

Відкрили меморіял розстріляним тернопільчанам

УМАНЬ, Черкаська область. – В Умані 1 серпня відкрито Меморіял жертвам репресій та колишнім в’язням Чортківської тюрми з Тернопільщини, розстріляним у липні 1941 року. До Умані були вивезені і розстріляні 954 в’язні. Участь у церемонії взяли голова Тернопільської обласної ради Олексій Кайда, представники районних рад та громадських організацій області, родичі розстріляних. Біля меморіялу відслужили Панахиду, після чого відбулося віче-реквієм. Меморіял створений за гроші з бюджетів Тернопільської обласної ради та Монастириського, Чортківського, Борщівського, Теребовлянського, Бучацького районів. (*„Українська правда“*)

Л. Черновецький майже 17 років має подвійне громадянство

КИЇВ. — Посадник Києва Леонід Черновецький і його дружина Аліна Айвазова вже 17 років є громадянами Ізраїлю. Відповідно до інформації, що міститься в базі даних Міністерства внутрішніх справ, Л. Черновецький і його дружина А. Айвазова репатріювалися в Ізраїль 5 жовтня 1994 року. Обоє мають стандартні ізраїльські посвідчення особи, їхні номери є в розпорядженні редакції. За даними на липень цього року, Л. Черновецький прописаний на одній з вулиць Тель-Авіву. Як пояснило джерело в компетентних органах, Л. Черновецький репатріювався в Ізраїль у повній відповідності з Законом про повернення, тому що його батько Михайло Черновецький мав еврейські коріння. Л. Черновецький кандидував на посаду президента України (2004), був обраний посадником (2006) і був депутатом Ради, вже будучи ізраїльським громадянином. Як відомо, в Україні заборонене подвійне громадянство. *(УНІАН)*

В. Янукович підписав закон про державні закупівлі

КИЇВ. — 28 липня Президент України Віктор Янукович підписав Закон України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель“. На офіційному сайті Верховної Ради говориться, що 8 липня парлямент прийняв цей законопроєкт з пропозиціями Президента України від 31 грудня 2010 року. Згідно з документом, закупівля в одного учасника не повинна отримувати підтвердження профільного міністерства, а закупівлі державних підприємств будуть реґулюватися не законом, а майбутніми рішеннями Кабінету міністрів. Раніше українські засоби масової інформації також писали, що Україна та Европейський союз домовилися про вреґулювання конфлікту, що виник після прийняття поправок до закону про державні закупівлі, через які Брюсель призупинив виділення Києву бюджетної підтримки. *(„Кореспондент“)*

Д. Медведєв нагородив Л. Кучму

МОСКВА. — Президент Росії Дмитро Медведєв нагородив колишнього Президента України Леоніда Кучму орденом „За заслуги перед Отечеством“ I ступеня. 28 липня Л. Кучма прибув до Москви для вручення ордену, яке відбулося у Кремлі. Він нагороджений за „великий особистий внесок у зміцнення дружби і співробітництва між народами Росії і України“. Як відомо, Л. Кучма дав підписку про невиїзд. Кримінальна справа проти нього порушена 21 березня цього року. Колишнього Президента звинувачують у перевищенні влади і службових повноважень, які призвели до вбивства журналіста Георгія Ґонґадзе. *(„День“)*

Негода зруйнувала одну з башт у Кам’янці-Подільському

КАМ’ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ. — Негода зруйнувала історичну пам’ятку „Нова західня вежа“ на території історико-архітектурного заповідника „Стара фортеця“ у Кам’янці-Подільському, Хмельницька область. Руйнування пам’ятки сталося ввечорі 1 серпня через несприятливі умови – сильні пориви вітру і дощу. Ніхто не постраждав. В даний час в міському виконавчому комітеті створена комісія, яка розглядатиме питання відновлення та реконструкції цієї вежі. *(„День“)*

У Чорнобильській зоні браконьєри винищують коней

ЧОРНОБИЛЬ. — Табун коней Пржевальського в зоні відчуження у Чорнобилі поступово зменшується через те, що браконьєри стріляють тварин на м’ясо. Американський біолог, професор Тім Мосу з університету Південної Каролайни, який приїжджає до Чорнобильської зони щонайменше двічі на рік, каже, що „багато українців, які живуть на цій території, дуже бідні. Спокушає людей те, що конина завжди поряд“. Коні тут з’явилися ще наприкінці 1990 років. Завезли їх з українського заповідника Асканія-Нова. Дослідники хотіли досягти більшого біологічного різноманіття на тисячах гектарів території, яку через катастрофу на атомній електричній станції залишили люди. Доцільність біологічного експерименту пояснювали й суто практичними причинами. Тварини допомагають зменшувати шар сухої трави, яка посилює небезпеку виникнення пожеж у цих місцях.Біолог Чорнобильського екоцентру Ігор Чижевський каже, що останні три роки коней ніхто не рахував. За його словами, кількість коней, які живуть тут в диких умовах, зменшується. *(„День“)*

У Харкові страйкували тролейбусники

ХАРКІВ. — У Харкові 2 серпня страйкували близько 2,000 робітників двох тролейбусних депо. Вони вимагали погашення заборгованости з заробітної платні (на сьогодні борг у цілому становить близько 6 млн. грн.), а також відновлення відрахувань до Пенсійного фонду України, на базі яких робітникам нараховуватиметься пенсія. Сьогоднішню акцію організатори страйку називають попереджувальною. Раніше Харківська міська рада вирішила реформувати комунальне підприємство „Міськелектротранс“ і створити на його базі п’ять комунальних підприємств, які мають розпочати працю 15 серпня. *(Радіо „Свобода“)*

СКУ висловлює щирі співчуття

ТОРОНТО. – Світовий Конґрес Українців висловлює свої щирі співчуття рідним і близьким гірників, які 29 липня стали жертвами вибуху на шахті „Суходільськ-східня" в Луганській області та обвалення надшахтної споруди на шахті ім. Бажанова у Макіївці Донецької області. Внаслідок цих аварій загинуло 37 гірників, а шість доставлено до лікарень.

„Українська діяспора з глибокою скорботою сприйняла вістку про трагедії на українських шахтах та разом з усім українським народом в Україні молиться за душі загиблих та за одужання потерпілих. Світовий Конґрес Українців закликає владні структури України забезпечити контролю за дотриманням безпеки на українських шахтах та вжити всіх відповідних заходів для розслідування причин аварій на шахтах", – заявив президент Світового Конґресу Українців Євген Чолій.

Світовий Конґрес Українців

Олександер Янукович – серед найбагатших в Україні

КИЇВ. – У червні часопис „Кореспондент" опублікував список 100 найбагатших українців, серед яких вперше за історію України названий молодший син Президента – Олександер Янукович, який має 130 млн. дол. Йому належить корпорація „Мако", яка веде будівництво на сході та півдні України.

Тепер „Мако" будує готельний комплекс у Балаклавській бухті Севастополя, який урочисто відкрито 14 червня. За офіційною інформацією, йдеться про реставрацію історичних будівель на набережній, проте під реставрацією історичних будівель приховано зведення грандіозного комплексу для відпочинку і розваг осіб „вищого світу".

Місцеві мешканці називають ці об'єкти „будинками Януковича". За тим, щоб люди, що прогулюються набережною, не перетинали межу комплексу, стежить охорона. Пристані можуть обслуговувати 50 суден яхт-клюбу. *(„Українська правда")*

Комплекс в Балаклаві для відпочинку осіб вищого рівня.
Фото: „Українська правда"

Суд над Юлією...

(Закінчення зі стор. 1)

нну пошту редакції надійшов лист з звинуваченням у свідомому спотворенні висловлювань Т. Корнякової.

Свідок Василь Павлюк очолював Управління документального забезпечення Секретаріяту Кабінету міністрів.

Він сказав, що велика гербова печатка Кабінету міністрів проставляється на документах, підписаних керівництвом Кабінету міністрів. При цьому наявність печатки не визначає правильно чи неправильно підготовлений документ, а просто засвідчує підпис. Його відповіді цілком лягали у лінію захисту Ю. Тимошенко.

Найцікавішими виявились свідчення заступника начальника департаменту Міненерґо Костянтина Бородіна, підпис якого стоїть під одним з ключових документів, на підставі якого слідчі інкримінують Ю. Тимошенко завдання збитків державі.

„Хто ви за фахом?" – запитав прокурор. „Я філолог", – відповів К. Бородін. Ю. Тимошенко мало не підстрибнула на місці: „А що взагалі може судові розповісти філолог?". Допит перетворився у словесний „розстріл" свідка.

Досі слідчі не представили жодного свідка, покази якого б могли трактуватися однозначно проти підсудної. Єдине, що рятує слідчих, – це відсутність прямої трансляції засідань суду.

Попереду допити ще декількох свідків, які вже готові свідчити на користь Ю. Тимошенко. А в разі правильної поведінки самої підсудної і її адвокатів, наступного тижня суд може опинитись перед вимогою екс-прем'єра почати допит свідків з боку самої Ю. Тимошенко.

1 серпня суд викликав на допит проти Ю. Тимошенко як свідків колишніх урядовців Юрія Єханурова, Володимира Огризка, Юрія Павленка, Івана Вакарчука, Йосипа Вінського. *(„Українська правда")*

Суд у справі..

(Закінчення зі стор. 1)

курор почне виголошувати звинувачувальний вирок. Вояки спецпідрозділу „Грифон" припинили допуск журналістів за пів години до початку судового засідання.

27 липня в суді завершилося читання звинувачувального висновку. На запитання судді С. Вовка, чи зрозуміла суть звинувачувального висновку, Ю. Луценко заявив, що він не чув перші 120 сторінок тексту, оскільки був видалений з залі засідань. Він заявив клопотання про повторне читання данного фраґменту звинувачувального висновку.

С. Вовк ухвалив рішення, що суд не вбачає підстав для повторного читання висновку.

Опісля в судовому засіданні було оголошено перерву до 8 серпня. Засідання почнеться з розгляду клопотань адвоката Олексія Баганця та надання слова Ю. Луценкові. *(„Українська правда", Бі-Бі-Сі)*

Зупинімо цей неправедний суд!

Звернення від 28 липня
з приводу політичного переслідування Юлії Тимошенко

Перші тижні процесу над Юлією Тимошенко показали, що нічого спільного з правосуддям він не має. Це не суд. І навіть не судилище. Це – фарс, в останньому акті якого мають ув'язнити Ю. Тимошенко – і не як людину, а як опозицію, як наразі найпотужнішу фігуру, яка протистоїть режимові та його плянам.

Не всі з нас голосували за Ю. Тимошенко, і не кожний є її політичним прихильником. Але ми одностайні в тому, що процес проти неї носить суто політичний характер.

Це повинно зрозуміти все суспільство. Розправа над Ю. Тимошенко відкриє шлях до сотень тисяч інших таких розправ. І над політично неугодними режимові, і над пенсіонерами, і над недобитим владою малим підприємництвом, і над активною молоддю, над усіма, хто виступає проти сповзання країни до стану феодально-кримінальної олігархії та проти нищення української національної ідентичності.

Згортання демократії, яке відбувається на наших очах, закриє для України шлях до Европи, а в той час ще ширше розвернуться східні врата нашого радянського минулого.

Уже зараз видно, як влада хоче нас залякати, посіяти зневіру та страх серед тих, хто ще не втратив здатність боротися за свої національні, економічні, соціяльні та політичні права. Тому сьогодні ми солідарні з Ю. Тимошенко та іншими опозиціонерами, які піддаються політико-кримінальному переслідуванню.

Ми вимагаємо від влади закрити справу проти Ю. Тимошенко, звільнити Юрія Луценка та інших політв'язнів.

Ми вимагаємо від влади відновити свободу слова, скасувати цензуру новин на телебаченні й усунути маніпулятивно-зомбуючі технології на політичних ток-шов.

Ми вимагаємо від влади провести наступного року чесні парляментські вибори на основі чинного закону, а не виписаного під потреби однієї партії.

Ми просимо суспільство не бути байдужим і поглянути на процес не крізь призму суду над Ю. Тимошенко, а як на сумну українську перспективу, яка стосується і тих 12 млн. людей, які проголосували за неї в другому турі, і тих, хто голосував за іншого кандидата.

„Коли прийшли за комуністами, я мовчав, тому що я не комуніст. Коли прийшли за католиками, я мовчав, тому що я не католик. Коли прийшли за євреями, я мовчав, тому що я не єврей. Коли прийшли за мною, уже не було кому мене захищати". Ці крилаті слова з сумної історії XX ст. є надто актуальними для сучасної України.

Зупинімо цей неправедний суд!

Юрій Андрухович, Володимир Базилевський, Ніна Бічуя, Богдан Горинь, Сергій Грабовський, Лариса Денисенко, Анатолій Дімаров, Іван Дзюба, Сергій Жадан, Роман Іваничук, Ірена Карпа, Микола Княжицький, Ігор Лосєв, Роман Лубківський, Левко Лук'яненко, Юрій Мушкетик, Михайло Ратушний, Ірен Роздобудько, Дмитро Павличко, Мирослав Попович, Михайло Ратушний, Микола Рябчук, Володимир Сергійчук, Михайло Слабошпицький, Григорій Халимоненко, Валерій Шевчук, Василь Шкляр, Юрій Щербак, Олег Чорногуз

Висновки Польщі про авіокатастрофу в Смоленську не переконали Росію

ВАРШАВА. – Польська урядова комісія 29 липня, після майже 14 місяців розслідування причин Смоленської авіокатастрофи 10 квітня 2010 року, дійшла висновку, що диспетчери Смоленського летовища дезінформували летунів про правильність курсу та наказали перервати зниження занадто пізно.

Контрольований російською владою Міждержавний авіяційний комітет (МАК) у січні цього року поклав усю вину за трагедію на польських летунів, які нібито під тиском високопосадовців на борту намагалися посадити літак будьякою ціною. Польська комісія не знайшла підтверджень тиску на летунів, аби вони приземлювали літак, незважаючи на сильний туман.

Смоленське летовище не відповідало вимогам безпеки при приземленні літака в умовах обмеженої видимости: зокрема не горіли близько 30 відс. сиґнальних лямп, а дерева, що ростуть навколо, могли бути перешкодою для радіосиґналів. Летуни не знали що на летовищі немає радіомаякової системи заходу на смугу, без якої команда автоматичного відходу на друге коло не спрацює. Коли вони це зрозуміли, то намагалися в ручному режимі підняти літак, але машина не встигла набрати висоту.

Представник опозиційної партії „Право і справедливість" Антоні Мачеревіч, який очолює створену для розслідування причин трагедії групу депутатів у Сеймі, презентуючи „Білу книгу Смоленської трагедії", відзначив, що російська влада з перших хвилин після катастрофи розпочала активну дезінформаційну кампанію, а пізніше активно фальшувала матеріяли розслідування, зокрема записи „чорних скриньок" польського літака, виключивши з них наказ командира залоги про відхід на друге коло на висоті прийняття рішення 100 метрів. Російська прокуратура анулювала перші свідчення диспетчерів Смоленського летовища, знищила записи їхньої праці у день катастрофи.

Польська влада спочатку плянувала підготували спільний з росіянами звіт причин катастрофи, але МАК у січні оприлюднив лише власну версію причин трагедії.

Голова технічної комісії МАК Олексій Морозов заявив, що деякі висновки польської комісії незрозумілі для російської сторони. МАК вважає, що недостатнє оснащення летовища в Смоленську не могло стати причиною катастрофи. *(Бі-Бі-Сі, „Українська правда", Польська Аґенція Преси)*

АМЕРИКА І СВІТ

Японія схвалила плян допомоги жертвам Фукушіми

ТОКІО. — Парлямент схвалив плян допомоги компанії-операторові атомної електростанції у Фукушімі (Токіо Електрік Павер – TEPCO), яка має виплатити компенсації жертвам катастрофи. Уряд створить новий фонд для компенсацій 80 тис. осіб, які змушені були залишити свої помешкання, а також іншим постраждалим. Законопроєкт підтримали і японський уряд, і опозиція. Мета ухваленого документу – забезпечити виплати компенсацій жертвам, не відмикаючи струм у Токіо, адже компанія TEPCO може збанкрутувати, оскільки має виплатити понад 100 млрд. дол. компенсацій. Для відшкодування колишнім мешканцям 20-кілометрової зони довкола станції, а також фермерам та підприємствам, які зазнали величезних збитків, створять фонд, до якого спочатку плянується покласти 2 трлн. єн (26 млрд. дол.). Хоча остаточна сума може бути значно вищою. Натомість, компанію TEPCO реструктуризують і, разом з іншими атомними компаніями Японії, вона вноситиме щорічні внески. Аналітики кажуть, що ключовим питанням є те, як саме здійснюватиметься фінансування фонду, і передбачають зростання комунальних платежів для населення. А це, у свою чергу, зазначають вони, неґативно позначиться на споживчих настроях. *(Бі-Бі-Сі)*

Куба бере курс на реформи

ГАВАНА, Куба. — Парлямент Куби 2 серпня підтримав ініціятиву Президента Рауля Кастро розпочати реформи у країні. Плян реформ, спрямованих на підтримку малого підприємництва і зменшення бюрократії, вже схвалила правляча комуністична партія. Р. Кастро також не виключив, що на Кубі можуть змінити правила пересування громадян та норми, які стосуються іміґрації. Якщо хтось буде перешкоджати реформам, то проти нього можуть порушити кримінальну справу, – запевнив Р. Кастро. Серед іншого, Р. Кастро має намір скоротити понад мільйон робочих місць в державному секторі для того, щоб зменшити бюрократію в країні, а також послабити втручання держави у сільське господарство, роздрібну торгівлю і будівництво. Правозахисники неодноразово критикували вимогу до кубинців просити дозволу уряду виїхати за кордон. Не виключають, що це обмеження теж можуть скасувати. За повідомленнями державної газети „Гренма", кубинці вперше за понад 50 років зможуть купувати і продавати свої будинки і автомобілі. Оглядачі кажуть, що кубинський уряд копіює китайську модель реформ. Незважаючи на те, що на Кубі з'явиться приватна власність, держава і далі контролюватиме ринок, а разом з ним – ціни та податкову систему. *(Бі-Бі-Сі)*

Кремль зміцнює взаємини зі Сходом

УЛАН-УДЕ, Росія. — Минулого року Китай, випередивши Німеччину, став найбільшим торговельним партнером Росії. Тож Москва все більше дивиться на Схід. Воротами до Азії для Росії може стати бурятська столиця Улан-Уде, що розташована на транссибірській маґістралі. Нещодавно мешканці Улан-Уде відзначили 350-ту річницю з часу приєднання республіки до Росії. На святкування прилетів і прем'єр Росії Володимир Путин, який запевнив провідників Бурятії, що їхня республіка гратиме стратегічну ролю у розбудові зв'язків з Азією. „Без сумніву, входження Бурятії до Росії має важливе геополітичне значення. Це допомогло зміцнити східні кордони нашої країни та російське представництво в Азії", – зазначив В. Путін. Кремль витратить 500 млн. дол. на покращення доріг, летовищ та готелів, аби азійські туристи могли відпочивати за міжнародними стандартами на озері Байкал. Наступного року в Улан-Уде зустрічатимуться міністри фінансів з 21 країни, які входять до форуму Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва. Росія сподівається, що вслід за азійськими міністрами та журналістами в Улан-Уде попрямують інвестори та туристи. Улан-Уде також є центром буддизму в Росії. *(„Голос Америки")*

Президент Єгипту з'явився у залі суду

КАЇР, Єгипер. — Колишній Президент Єгипту Госні Мубарак, який залишив посаду через масові протести в лютому, 3 серпня з'явився у залі суду на початку слухань своєї справи. Раніше були сумніви щодо того, чи з'явиться він у суді, адже його адвокат заявляв, що Г. Мубарак серйозно хворий. До приміщення суду з летовища його привезла карета швидкої допомоги, а до судової залі внесли на лікарняних ношах. Г. Мубарак виглядав блідим, біля нього на місці лави підсудних стояли його сини. Г. Мубарака звинувачують у корупції і наказах вбити сотні демонстрантів – звинувачення, яке може потягнути за собою смертну кару. Його сини Ала і Гамаль, а також колишній міністер внутрішніх справ Габіб аль-Адлі і шестеро інших колишніх високопосадовців також постануть перед судом. Близько 3,000 вояків і поліцейських додатково ввели до столиці, аби підтримувати порядок під час суду. 83-річний Г. Мубарак перебував під арештом у лікарні у курортному місті Шарм ель-Шейх від квітня. Він пішов у відставку 11 лютого, після 18 днів протестів на площі Тагрір у Каїрі. Тоді було вбито близько 850 осіб. Впродовж останнього місяця на площі Тагрір відновилися сидячі протести – їхніх учасників не задовольняє повільний хід змін у країні. Серед їхніх вимог до військової ради, що перебрала владу, – пришвидшення судів над колишніми представниками режиму. *(Бі-Бі-Сі)*

Поштова служба США закриє майже 4,000 відділень

ВАШІНҐТОН. — Електронні засоби зв'язку призвели до того, що державна поштова служба США змушена переорганізувати працю 4,000 своїх відділень з 32 тис., що працюють наразі в країні. Представники американської пошти 26 липня заявили, що починають переходити на модель „сільської пошти". Новий вид передбачає, що основну працю прийняття кореспонденції будуть виконувати місцеві підприємства, як, наприклад, аптеки чи невеликі продуктові крамниці. Такий крок залишить без роботи близько 5,000 працівників пошти, як також призведе до того, що у деяких районах поштові відділення зникнуть взагалі. Американська поштова служба сьогодні діє не за рахунок коштів платників податків, а існує лише завдяки продажеві марок та поштових послуг, зокрема перевезень. За деякими повідомленнями, новий модель праці дозволить економити цій установі близько 200 млн. дол. щороку. 2011 рік, як виглядає, стане для державної пошти США другим поспіль роком, за який вона декляруватиме дефіцит у більш ніж 8 млрд. дол. *(„Голос Америки")*

Німці стали менше заробляти

БЕРЛІН. — Останніми роками рівень реальних платень у Німеччині знизився, стверджують науковці Німецького інституту економічних досліджень. Особливо відчутний цей процес – у секторі низьких заробітків. Рівень реальної платні в Німеччині в період між 2005 і 2010 роками знизився в середньому на 1.3-2.2 відс. Тільки в групах працівників, яких віднось до високооплачуваної категорії, ситуація практично не змінилась. Керівник Німецького інституту економічних досліджень Ґерт Ваґнер застерігає, що зменшення реальних доходів населення „не лише руйнує уявлення про рівноправність у суспільстві, а й гальмує економічне зростання". Адже, маючи в гаманці менше грошей, споживачі й менше витрачають. Найстрімкіше реальний заробіток скорочується в тих, хто й без того отримує найменше. Починаючи від 1990 року, спостерігається систематичне зменшення доходів цієї категорії працівників, стверджують експерти з нюрнберзького Інституту дослідження ринку праці. А після 2005 року, за їхніми словами, ця тенденція ще прискорилась: доходи малокваліфікованих сьогодні опустилися до рівня середини 1980 років. Отже, чим вище освіта – тим кращі кваліфікація і оплата. Наприклад, висококваліфікований 40-річний фахівець з вищою освітою отримує в середньому в 2.6 рази більшу платню, ніж малокваліфікований. *(„Німецька хвиля")*

Швайцарія очолила світове туристичне оцінювання

МАДРИД, Еспанія. — 3 серпня опубліковано щорічне оцінювання туристичної привабливости країн світу. Його очолила Швайцарія – у категорії розвинених держав. У категорії країн, що розвиваються, пальму першости віддано Ізраїлеві. В оцінюванні брали участь 195 країн. Їх оцінювали за 10 основними показниками, включаючи інфраструктуру, безпеку, природні багатства та туристичну привабливість. Ізраїль витіснив з першого місця Словаччину. Укладачі оцінювання зазначили, що основою для цього стало „розширення туристичної бази, значне скорочення релігійного туризму та розширення загального туризму". Одною з несподіванок став той факт, що США взагалі не увійшли до десятки найпривабливіших туристичних напрямків і зайняли лише 21 місце. У категорії розвинених країн оцінювання має такий вигляд: Швайцарія, Ісляндія, Нова Зеляндія, Канада, Німеччина, Швеція, Ірляндія, Норвеґія, Фінляндія, Австрія. У категорії країн, що розвиваються: Ізраїль, Словаччина, Чилі, Естонія, Чехія, Болгарія, Словенія, Йорданія, Румунія, Латвія. *(„День")*

У Киргизстані хочуть перейменувати столицю

БІШКЕК, Киргистан. — У Киргизстані почався збір підписів за перейменування столиці Бішкеку в місто Манас. Про це 1 серпня повідомила політик, громадський активіст Токтаім Уметалієва. За її словами, до 1 вересня має бути зібрано 10,000 підписів, щоб киргизький парлямент узявся за розгляд цієї ініціятиви. Манас – леґендарний герой однойменного епосу. *(Радіо „Свобода")*

Уряд Кіпру подав у відставку

НІКОЗІЯ, Кіпр. — Кабінет міністрів Республіки Кипр у складі 11 міністрів 28 липня зрезиґнував у зв'язку з урядовою кризою, що загострилася у країні в останній місяць. „Президент Дімітріс Хрістофіяс на засіданні уряду попросив про відставку Кабінету міністрів", – заявив речник кіпрського уряду Стефанос Стефану. Міністри залишаться виконувати обов'язки до того часу, поки не буде зформовано новий склад уряду. Урядова криза на Кіпрі розпочалася після 11 липня, коли сильний вибух боєприпасів на військово-морській базі забрав життя 13 осіб та серйозно пошкодив найбільшу електростанцію на острові. Раніше у зв'язку з вибухом у відставку подали міністри оборони та закордонних справ. Відповідно до конституції країни уряд Кіпру очолює Президент. *(„Укрінформ")*

Найдорожчим туристичним містом визнали Париж

ПАРИЖ. — Столицю Франції визнано найдорожчим містом світу для туристів. З таким твердженням виступили 28 липня експерти туристичного порталу „Тріп Адвайзор", проаналізувавши ціни в 50 містах плянети на найнеобхідніші будь-якому туристові речі. Слідом за Парижем в оцінюванні йдуть Цюрих, Венеція, Лондон, Токіо і Ню-Йорк. У квітні поточного року на Всесвітньому економічному форумі оприлюднили оцінювання туристичної конкурентоспроможности країн Европи. Україна посіла в оцінюванні 38 місце з 42 країн. До першої п'ятірки увійшли Швайцарія, Німеччина, Франція, Австрія і Швеція. В самому низу оцінювання разом з Україною розташувалися Сербія, Вірменія, Боснія і Герцеґовина та Молдова. Що стосується України, то, за даними оцінювання найбільш відвідуваних міст країни, абсолютним провідником став Львів. Серед 40 найкращих міст світу першим визнано Ню-Йорк, далі – Лондон і Париж. *(„День")*

Зі щоденника Незалежности: США визнали Україну

До 20-річчя Незалежности України відомий громадський діяч, президент Світового Конґресу Українців у 1998-2008 роках, колишній президент і теперішній радник керівництва Українського Конґресового Комітету Америки і представник УККА при ООН Аскольд Лозинський підготував цикл статтей, першу з яких вміщено нижче.

1 серпня 1991 року Президент Джордж Буш виступив з промовою в Києві, яку пізніше Віліям Сафоєр в „Нью-Йорк Таймс“ назвав „курчатком по-київськи“. Зацитую характерні місця з неї:

„Деякі люди закликали Сполучені Штати вибирати між підтримкою Президента Ґорбачова і підтримкою незалежно налаштованих націй на всій території СРСР. Я вважаю, що це помилковий вибір ... Ми будемо підтримувати, наскільки можливо, сильні взаємини з радянським урядом Президента Ґорбачова. Але ми також цінуємо нові реалії життя в СРСР і тому, оскільки ми також є федерацією, хочемо добрих взаємин – поліпшених взаємин – з республіками... В Україні, в Росії, у Вірменії та країнах Балтії дух свободи процвітає ... Але свобода не є те саме, що незалежність. Американці не будуть підтримувати тих, хто прагне до незалежности з тим, щоб замінити тиранію зверху на місцевий деспотизм. Вони не будуть допомагати тим, хто пропаґує самозгубний націоналізм на основі етнічної ненависти. Ми будемо підтримувати тих, хто хоче будувати демократію... Багато американців українського походження згідні з зауваженням, що я зробив тут сьогодні“.

Всього за тиждень перед цим виступом Український Конґресовий Комітет Америки (УККА) надіслав Президентові США листа, в якому заявив: „Незважаючи на багаторічну політику Сполучених Штатів, спрямовану на недоторканність Радянського Союзу, позиція членів нашої організації є такою, що ця політика не тільки безпринципна, але що вона також, в довготривалій перспективі, дестабілізуюча“. Виступ Президента Дж. Буша в Києві був сприйнятий українською громадою Америки з тривогою.

УККА висловив цю стурбованість:

„Наші організації-члени сподівалися, що Президент буде використовувати можливість висловити американську підтримку для всіх тих, хто постраждав в минулому і продовжує страждати сьогодні в результаті колоніяльної політики Москви... Крім того, законне прагнення до деколонізації СРСР не може бути охарактеризоване як ... „самозгубний націоналізм, заснований на етнічній ненависті“. Деспотизм є основою, на якій будуються імперії. Історія Радянського Союзу рясніє не тільки кричущою етнічною ненавистю, але також винищенням мільйонів невинних людей в результаті актів геноциду. Прихильники української незалежности, з іншого боку, були і продовжують бути глибоко демократичними, на етнічно широкій основі. Сама справа відновлення незалежної Української держави буде ґарантувати права всіх меншин, які проживають в межах своїх кордонів... Ми були здивовані, коли Президент завершив своє твердження, заявивши, що американці українського походження підтримали його в цих міркуваннях. Українська громада Америки єдина у наданні підтримки розвиткові демократії і свободи в Східній Европі... Українська громада була єдина у своїй підтримці повної української незалежности ... Тільки незалежна Українська держава може відновити владу громадян, деморалізовану десятиліттями тоталітарного правління. Тільки незалежна Українська держава може дати людям надію, надхнення, визначення. ... На жаль, Президент вирішив просувати інтереси Михайла Ґорбачова, а не сподівання волелюбного українського народу“.

Напередодні виступу Президента Дж. Буша „Нью-Йорк Таймс“ повідомила, що він приїде до Києва як емісар Президента М. Ґорбачова, і що він буде денонсувати рух за незалежність України так, ніби він „загіпнотизований Ґорбачовим“. Газета навіть підкреслила той факт, що візита до України відбудеться „по дорозі додому з Москви“.

Проголошення незалежности України здійснилося близько трьох тижнів по тому – 24 серпня 1991 року. УККА зустрів цю подію з ентузіязмом і негайно звернувся до уряду Сполучених Штатів:

„Ми закликаємо уряд Сполучених Штатів підтримати український народ і визнати проголошення Незалежности. Сьогодні багато що залежить від позиції Сполучених Штатів. Ми звертаємося до Президента Дж. Буша і уряду Сполучених Штатів з закликом беззастережну підтримати демократичні сили в Україні, встановити з ними прямі зв’язки та допомогти в подоланні пережитків окупаційного режиму і зміцнення незалежности України в світовому співваристві демократичних держав“.

Усього лише через кілька днів керівництво „незалежної“ Росії проявило вікову схильність до неповаги суверенітету своїх сусідів, висуваючи територіяльні претензії до них. УККА відповів зверненням до Президента Сполучених Штатів:

„Українська громада Америки глибоко стурбована недавньою заявою Президента Росії Бориса Єльцина про можливі територіяльні претензії на українські землі ... Ми закликаємо Вас, пане Президенте, і уряд Сполучених Штатів визнати незалежну Україну і виступити від імені стабільности і демократії. Територіяльна цілісність незалежної України, як і будь-якої незалежної держави, повинна бути турботою нашого уряду...“.

УККА продовжував вимагати визнання незалежности України, коли голова Верховної Ради України Леонід Кравчук поїхав в США і Канаду у вересні 1991 року:

„25 і 26 вересня Л. Кравчук, голова українського парляменту, буде у Вашинґтоні. Від імені українських американців ми закликаємо вас зустрітися з Л. Кравчуком як представником уряду унезалежненої України, щоб почати процес прямих взаємин між Сполученими Штатами та Україною ... Хоча Л. Кравчук матиме значну демократичну опозицію в президентських виборах 1 грудня, він користується широкою підтримкою суспільства в Україні у справі цієї візити до Сполучених Штатів. Взаємини між новими країнами, які можуть бути розпочаті на наступному тижні, будуть продовжені з президентом, всенародно обраним 1 грудня ...“.

Голова Верховної Ради Л. Кравчук зустрівся з Президентом Дж. Бушем у Білому домі 22 вересня 1991 року. На додаток до прямого тиску на адміністрацію Президента Дж. Буша, УККА звернувся до прихильників у Конґресі. У жовтні 1991 року подібна резолюція була представлена в обох палатах Конґресу США і висловлювала надію на те, що „Президент повинен визнати незалежність України і зробити кроки у напрямку створення повних дипломатичних взаємин з Україною, повинен підтвердити вислід референдуму 1 грудня 1991 року про проголошення незалежности українським парляментом, і повинен використовувати допомогу Сполучених Штатів у торгівлі та інших програмах з підтримки Кабінету міністрів України та заохочувати подальший розвиток демократії та вільного ринку в Україні“.

Далі УККА намагався впливати на громадську думку за допомогою масових зборів для міжнародного визнання незалежности України, перші з яких відбулися в Нью-Йорку вже 27 серпня 1991 року біля будинку Організації Об’єднаних Націй, і три великі віча, які було проведено одночасно в Лафает-парку у Вашинґтоні, Чикаґо і Лос-Анджелесі 1 жовтня 1991 року.

У жовтні 1991 року Верховна Рада України проголосувала за створення власної армії, фльоти і військово-повітряних сил з сукупною силою 420 тис. військовиків. Державний департамент США заявив, що український плян „йде врозріз з зусиллями всіх країн Европи і Північної Америки щодо скорочення збройних сил і зміцнення стабільности“. УККА відповів на оцінку США:

„Потреба України у збройних силах не має значення ні для Сполучених Штатів, ні для Европи, оскільки Україна не представляє загрози. Потреби України випливають з її самозбереження. Україна оголосила про свою незалежність 24 серпня 1991 року. Уже через чотири дні Президент Б. Єльцин висловлював претензії щодо територіяльної цілісности України ... На жаль, приклад пана Єльцина не є відхиленням від норми. Росія історично демонструє аґресивні пози ... Можливо, якщо б Україна мала відчуття, що вона має союзником Сполучені Штати, її люди мали б зрозуміння, що їх свобода є забезпечена... Враховуючи безперервні американські заяви на підтримку Москви і центрального управління, небажання визнати незалежність України, немає ніяких підстав для українського народу вважати, що американська політика змінилася ... З цієї причини народ України повинний бути готовим захищати себе“.

Референдум про незалежність України був запланований на 1 грудня 1991 року. За кілька днів до нього делеґація українсько- американської громади зустрілася з Президентом Сполучених Штатів Америки в Білому Домі.

У той час Президентові був поданий Меморандум, який закликав до визнання незалежної України, запровадження двосторонніх взаємин, торгівельних зв’язків, програм в галузі розвитку ринку, спонсорства в міжнародних структурах, діяльности Корпусу Миру в Україні, гуманітарної допомоги жертвам Чорнобиля тощо.

Президент Дж. Буш запевнив співтовариство, що визнання України з боку Сполучених Штатів відбудеться найближчим часом, в залежності від результатів референдуму. 1 грудня 1991 року народ України великою більшістю (понад 90 відс.) проголосував за повну незалежність України Але визнання з боку США все ще не було.

8 грудня 1991 Білорусь, Росія та Україна декларували створення Співдружности незалежних держав. УККА висловив занепокоєння з приводу цього, оскільки це нове СНД було сприйнято з самого початку як деяка форма наступника СРСР.

УККА заявив:

„Хоча ще занадто рано повною мірою зрозуміти вплив спільної білорусько-російсько-української декларації про утворену 8 грудня Співдружність незалежних держав, це, здається, суперечить Декларації України про державний суверенітет від 16 липня 1990 року, і також Актові про проголошення незалежности від 24 серпня 1991 року, вислідові нещодавного референдуму і нещодавно прийнятому законодавству. Це законодавство дає відчутну субстанцію незалежности України, передбачивши введення української валюти, формування власних збройних сил, прикордонної контролі, закордонних справ і т. д.“.

Сполучені Штати визнали Україну 25 грудня 1991 року, в той же день, коли Президент СРСР М. Ґорбачов офіційно оголосив про свою відставку і, таким чином, „де-юре” про розпад СРСР. Це одночасне визнання розвалу СРСР і постання незалежної України було клясичною реальною політикою. Простіше кажучи, реальність мала нового актора. Фактично Сполучені Штати не зробили нічого. Вони були змушені погодитися.

ЦИТАТА ТИЖНЯ

Джон Болтон, американський політичний діяч, дипломат, колишній заступник Державного секретаря США і Посол США до ООН (з інтерв’ю для інтернет-видання „Росбалт“ 28 липня):

„Якщо подивитися на рішення, які приймав режим Володимира Путіна і Дмитра Медведєва, то стане зрозумілим, що всі вони спрямовані на відновлення гегемонії у пострадянському просторі. Росія проводить свою контрпродуктивну політику, яка не допомагає нікому, на найрізноманітніших напрямах, – таких, як проблема ядерних програм Ірану і Північної Кореї. США повинні поставится до цього серйозніше. Але в Москві вважають, що адміністрація Барака Обами слабка і нерішуча. Це заохочує Росію до усе аґресивнішої поведінки“.

Літо – пора спортивна

Щотижня у „Свободі" з'являються усе нові оголошення про різні імпрези на спортових осередках закордонного українства. Серед них – традиційні змагання з плавання і тенісу на Союзівці, турніри з копаного м'яча на „Тризубівці", легка атлетика на оселі Спілки Української Молоді в Еленвілі, Ню-Йорк, шахові двобої і змагання з відбиванки в Українському Американському культурному центрі Ню-Джерзі та інші.

Український еміґраційний спортивний рух, як помітне явище, виник ще під час Першої світової війни, коли з'явилися в Німеччині та Австрії табори полонених українців з російської армії, а згодом з Армії Української Народної Республіки та Української Галицької Армії. Йшлося не тільки про виживання, а й про єднання українців, підготування до визвольних змагань.

Перше спортове товариство „Січ" ім. гетьмана Петра Дорошенка утворилося в липні 1916 року в таборі Фрайштадт. У травні 1919 року в чеській еміґрації опинились десятки тисяч вояків обох українських армій. Прихильники копаного м'яча організували спортовий гурток „Україна". Український спорт розвивався і у таборах Польщі, зокрема в Тухолі, Стрілкові, де було відкрито Спортову гімназію.

На початку 1920-их років виникли перші українські спортові осередки у США та в інших заокеанських країнах, зокрема „Український сокіл" в Буенос-Айресі. Спортово-гімнастичний рух став покликанням Пласту, Українського січового союзу, Союзу українських пластунів-еміґрантів.

В Америці організатором і координатором спортового життя стала Українська спортова централя Америки і Канади, заснована у 1955 році. Вона об'єднала клюби і секції у трьох делеґатурах (США-Схід, США-Північ, Канада).

Важливою рисою діяльности УСЦАК і спортово-виховного товариства „Чорноморська Січ" стала матеріяльна підтримка спорту в незалежній Україні, допомога окремим спортовцям, федераціям і клюбам. УСЦАК проводить діяспорні олімпіяди, а „Чорноморська Січ" видає єдиний поза Україною журнал „Наш спорт", має єдину на Північно-американському континенті спортову школу для української молоді.

Організаторами спортового життя закордонного українства стали Карпатський Лещетарський Клюб (КЛК) і Український спортовий клюб в Ню-Йорку, товариства „Крилаті" в Йонкерсі, Ню-Йорк, „Леви" і „Крила" в Чикаґо, Український спортовий осередок „Тризуб" у Філядельфії, „Черник" в Дітройті, „Львів" у Клівленді, ряд інших.

Українці залишили великий слід в спортовому житті США, зокрема у боротьбі, футболі, бейсболі, відбиванці, тенісі, гокеї.

Літо – у розпалі. Не занедбуйте своїх спортових традицій! На українські родини чекають басейн і спортові площі Союзівки, спортові дружини „Чорноморської Січі", „Тризубу", Спілки Української Молоді, інших громадських об'єднань. Пластові табори теж дають нагоду молоді набути фізичної справности і гарту. Облиште телепрограми, щоб провести літо на стадіонах, в басейнах і на туристичних маршрутах, а взимку взяти участь у змаганнях КЛК і пластових лещетарських таборах.

СЕРПЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Американські літаки знову прилетіли до Миргорода

Американські бомбовози Б-17 в серпні 1944 року в Миргороді.

Дописувач „Свободи" з Миргороду на Полтавщині Анатолій Сазанський повідомив, що 18 липня у цьому місті почалися військові навчання "Безпечне небо-2011", у яких беруть участь американські літаки F-16D військово-повітряних сил Національної ґвардії США. До Миргороду прибули 200 військовослужбовців США – летуни, інженери і техніки.

З цього приводу варто пригадати спекотний серпень 1944 року, коли до Миргороду, Полтави і Пирятина реґулярно прилітали сотні американських бойових літаків, які здійснювали так звані „човникові лети" з метою бомбардування ворожих оборонних об'єктів.

Приготування до цієї акції розпочалося після вдалого „човникового лету" 13 серпня 1943 року з Англії до північної Африки. Американці запропонували розпочати такі лети до України. Москва зволікала зі згодою, але на Тегеранській конференції в листопаді 1943 року Президент США Франклін Рузвельт намовив Йосифа Сталіна надати летовища для американських літаків. Минали тижні і місяці, але нічого не діялося.

В лютому 1944 року Посол США Аверел Гаріман таки переконав Й. Сталіна розпочати співпрацю. Й. Сталін пообіцяв обладнати для американців шість летовищ, але потім скоротив число їх до трьох – в Миргороді, Полтаві і Пирятині.

Москва вирядила на летовище працівників, які, на жаль, не мали тієї професійної кваліфікації, на яку розраховували американці. Треба було вислати до СРСР 1,200 фахівців з США, але у Москві почалася тяганина з полагодженням формальностей. Площі летовищ теж були в незадовільному стані.

У березні-квітні 1944 року американці доставили морем, через Мурманськ, 44 тис. тонн різного обладнання і пального. Сотні людей, переважно жінок, викладали на летовищах привезені з Америки металеві покриття площ, будували житла, службові і допоміжні приміщення.

2 червня 1944 року в Полтаві, Миргороді і Пирятині приземлилися перші 64 бомбовози Б-17. Важкі літаки Б-17 і Б-24 літали за маршрутом Англія-Італія-Україна, беручи на проміжних летовищах бомби і бензину. Загалом за чотири місяці було здійснено 2,207 летів літаків з атаками 12 оборонних об'єктів. Останній виліт був 18 вересня 1944 року, але ще до червня 1945 року до Полтави прибували літаки з представниками США, вантажами і кореспонденцією.

Німці не забарилися з нападом у відповідь. 22 червня 1944 року 120 німецьких літаків вчинили нічний розгром летовища в Полтаві. Радянські винищувачі 329-ої авіядивізії, яка боронила летовище, не спромоглися відбити напад. Було знищено і ушкоджено 72 літаки, багато пального і обладнання.

Це були найбільші втрати авіяції США в Другій світовій війні. Загинули 30 радянських вояків, а 80 було поранено. Загинуло і американські летуни Джозеф Люкасек, Реймонд Естлі і Дональд Сімпсон. На їхніх могилах встановили нагробки, але місцевий люд розтягнув нагробки для своїх потреб. Тому в 1948 році американці забрали прах своїх вояків до США.

Наступного дня німці здійснили напади на летовища в Миргороді і Пирятині. Близько місяця тривало відновлення летовищ.

Ця акція увічнена в Полтаві пам'ятником, який був встановлений 8 червня 2010 року. В місцевому музеї є відділ, де представлені численні матеріяли акції, яка дістала назву „Френтік Джо".

Л. Хм.

Пам'ятник учасникам акції „Френтік Джо" у Полтаві.
Фото: інтернет-сторінка Полтави

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич
Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays
by the Ukrainian National Association, Inc.
at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to:
Svoboda, P. O. Box 280,2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу
$45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
e-mail: admin@svoboda-news.com
Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
Fax: (973) 644-9510
e-mail: adukr@optonline.net
Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: subscription@svoboda-news.com

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Про що пише д-р В. Білецький?

Коли я прочитав у „Свободі" від 1 липня статтю д-ра Володимира Білецького „Це ми, плянето, – українці!", то побачив, що автор не надумав нічого кращого, як переповісти енциклопедичну довідку до слова „Україна", тобто статистичні та географічні дані, коротку історичну довідку, перелік найвидатніших досягнень та найзначущих персоналій нашого народу від найдавніших часів до кінця XX ст. (періоди президентства Віктора Ющенка та Віктора Януковича автор принципово не зауважив).

95 відс. статті В. Білецького – це загальновідомі факти, а решта – власні міркування професора. Він пише: „Найбільш характерним для кожного українця є життєве кредо „Зроби себе!". Можливо, це і є серцевиною нашої „національної ідеї".

По-перше, поняття національної ідеї автор наводить у лапках (тобто позначено іронічне ставлення до ідеї); по-друге, навіть в ефоричних емоціях українську мову все ж треба поважати: замість „найбільш характерним" правильно вживати „найхарактернішим"; замість „зроби себе" треба було б „створи себе",

У преамбулі до статті стверджується: „Українська держава належить до молодих демократій". Отут би авторові не завадило скористатися енциклопедією: „Демократія – то є влада народу". В нинішній Україні, зокрема у Донецьку править не народ, а олігархо-кримінальні клани. На жаль, автор цього не помічає!

Стаття В. Білецького – це суцільне прославлення, без бачення недоліків та великої нинішньої біди сучасної України. На мою думку, це – окозамилювання.

Якщо, прочитавши цю мою статтю, хтось з донецьких осіб скаже, що я „з іншої плянети", то я відповім, що тоді В. Білецький – з іншої Галактики.

Моїм арґументом є й те, що у останніх рядках статті автор перелічив ті прошарки нашого люду, які, на його думку, і є українським народом. Багато кого перелічив. От лише забув трударів (і промислових, і сільських), а також... олігархів. Чи не символічно?

Володимир Єфимов,
Дніпропетровськ

До 80-річчя академіка Івана Дзюби

Я дістав запрошення з Києва на презентацію збірника на пошану Івана Дзюби до 80-річчя з дня його народження. Нас з дружиною запросили написати есей для цього збірника, що ми з великим задоволенням зробили.

Презентація збірника відбулася в Національному університеті „Києво-Могилянська академія". Це за два кілометри від Будинку письменників, де на початку 1972 року викинули Івана Дзюбу з Спілки письменників України, бо так наказав секретар Компартії України на бажання якогось зверхника в Москві.

В такі моменти я повертаюсь до поезії свого ровесника давно покійного Василя Симоненка:

Де зараз ви, кати мого народу?
Де велич ваша, сила ваша де?
На ясні зорі і на тихі води
Вже чорна ваша сила не впаде.

Російська імперія, тоді під назвою СРСР, хотіла знищити І. Дзюбу: арештувала, тероризувала його і врешті поставила … помічником редактора заводської газетки! А він, слава Богу, витримав і став керівником, і надхненням України, яка визнала його своїм героєм.

Знову повертаюсь до В. Симоненка:

Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є!
В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!

У своє 80-річчя І. Дзюба працює на свій народ. Я тішуся, що маємо І. Дзюбу і хочу, щоб він далі доводив, що народ мій є!

Ростислав Л. Хомяк,
Вашинґтон

Москва сльозам не вірить

Українка Олена Сулейменова росла і вчилася у Кіровограді, а після закінчення торговельного училища поїхала до матері в Азербайджан, де її батько Микола Скоробрух працював інженером. В Україну повернулася з чоловіком-азербайжанцем. У Кіровограді у них народилася донечка Настуня. В скрутні часи О. Сулейменова поїхала на заробітки в Москву. Її було вбито в ніч з 22 на 23 червня в будинку, де вона наймала квартиру.

Мати і старший брат одразу виїхали до Москви. Кримінальну справу за фактом вбивства відкрили 27 червня. Обговорювались малоймовірні версії вбивства – то це нібито справа рук чеченців, то афганців, дійшло до того, що вбита сама мало не „шахідка", бо мала незвичне прізвище у пашпорті. Слідчі повідомили, що акт експертизи тіла буде готовий через півтора місяці (завидна оперативність!).

Опізнання тіла рідними було проведено аж 11 липня, хоча мати і брат перебували у Москві з 26 червня.

Брат загиблої Віталій Скоробрух звернувся по допомогу в Генеральне консульство України. Заступник консула ошелешив їх докором: „Багато вас тут таких ходить". Навіть не маючи можливости допомогти чимось конкретним, можна було б підтримати хоча б морально.

Та й матеріяльна допомога Скоробрухам була б дуже доречною, адже тільки доправлення тіла до поїзда, не кажучи про доставлення в Кіровоград, коштуватиме 40 тис. рублів. Родині довелося згодитися на кремацію тіла, що теж коштує недешево. Є примовка, що Москва сльозам не вірить. Але чомусь не вірять їм і українські чиновники в Москві.

Світлана Орел,
Кіровоград

Ще раз про світлину з Миргороду

Надіслана Анатолієм Сазанським відповідь до редакції („Свобода", 29 липня) змушує мене ще раз звернути увагу на те, що публікації групової фотографії, на якій нібито зображений Симон Петлюра, мала б передувати серйозна дослідницька робота з її атрибуції. З цією метою необхідно було вивчити всі написи і позначки на звороті, якщо такі є, встановити імена осіб на світлині, нарешті, встановити – чи міг перебувати в Миргороді С. Петлюра у 1918 році (до речі, які існують підстави для такого датування цієї фотографії?).

Якщо А. Сазанський вважає себе науковцем, то він мав застосувати наукові методи для атрибуції фотографії, перш ніж подавати її до публікації.

Не погоджуюсь з міркуваннями А. Сазанського щодо якости світлини – як раз вона є досить чіткою (про це зокрема свідчить її якісне відтворення у газеті), що наштовхує на думку про те, що вона була відзнята не „у низькій з маленькими вікнами хаті", а можливо, в ательє на професійному для того часу фотографічному обладнанні.

Далі у своєму листі А. Сазанський зазначає, що він вже виносив фото „на суд" групи старих петлюрознавців Австралії та полтавських істориків, які одностайно визнали автентичність особи четвертої ліворуч як Головного отамана С. Петлюри, але при цьому не називає жодного прізвища цих авторитетів, водночас стверджуючи, що їхня думка дала йому всі підстави дійти до тих висновків, яких він з самого початку прагнув мати.

Українська бібліотека ім. С. Петлюри не має жодних інформацій про можливе перебування С. Петлюри на Миргородщині. А. Сазанський міг би самостійно прочитати життєписи Головного отамана (різної міри достовірности) та статті про його життя і діяльність, які були опубліковані в Україні, аби мати уявлення про маршрути переїздів Головного отамана в Україні.

І нарешті, останнє. Заборонити версію дітей, а радше версію самого А. Сазанського про те, що на фотографії зображено С. Петлюру я, очевидно, не можу, особливо коли йдеться про політичну доцільність (виховання молодого покоління та ін.). Але ж коли справа ходить про ґрунтовне та об'єктивне дослідження життя та діяльности С. Петлюри, не слід робити сенсації без жодних на те підстав, як то нам чинить А. Сазанський.

Нарешті зазначу, що я є донькою сотника Армії Української Народної Республіки Петра Йосипишина, який перебував у таборах у Польщі і на власні очі бачив Головного отамана, а згодом, переїхавши до Франції і будучи впродовж кількох десятиліть літ директором Української Бібліотеки, опікувався його могилою у Парижі. Нині цим займаюсь я, намагаючись розвивати українство у Франції та берегти добре ім'я С. Петлюри.

д-р Ярослава Йосипишин,
директор Української Бібліотеки
ім. Симона Петлюри, Париж

„Видибальство" сучасної Росії

У дні хрещення України ідол Перуна на київських кручах був зваленим до бурхливих вод Дніпра, а група завзятих старовірів йшла слідом вздовж берега і закликала зваленого поганського Бога повернутись на свій п'єдестал: „Видибай, Боже!". Перун, як каже леґенда, затримався і „видибнув" на берег Дніпра, де згодом постав Видубицький монастир, який там є і дотепер.

Сучасне „видибальство" нагадує Перуна, який падає, встає, „видибує" з води і повертається на своє попереднє місце. Це явище сьогодні стало майже релігією в Росії, коли сьогоднішня Росія проводить урочистий державний похорон царської родини в Петербурзі і майже одночасно машерує військовими колонами під велетенським портретом Володимира Леніна на стінах Кремля.

За допомогою Московського Патріярха Кирила Росія намагається утвердити міт про спільне хрещення України і Росії, коли насправді київський князь Володимир на сьогоднішніх російських землях збройною рукою насаджував християнство. Як можна поєднати такі протилежні підходи до однієї і тієї ж справи?

Історія Катерини II, наприклад, рясніє в Росії хвальбою на її адресу. Що ж до України, то тут і руйнування Січі, і довічне заслання останнього кошового отамана Петра Калнишевського на Соловки, і запровадження малоросійської колеґії після знесення гетьманату і т. д. Сучасне „видибальство" Катерини – це черговий удар по свідомому українству.

Василь Рождественський,
Вудгевен, Мишиґен

Будьте обережні!

Протягом тижня до „Свободи" надійшли електронні листи з Еспанії та Шотляндії від двох відомих редакції осіб, які повідомляли, що під час подорожей їх обкрадено і залишено на чужині без грошей, кредитних карток і документів. У листах значилося прохання про негайну допомогу.

Відразу ж згадані особи повідомили редакцію, що нікуди з дому не виїздили, жодних прикрощів не мали, а якісь шахраї користуються їхніми електронними адресами для видурювання грошей.

Редакція вважає за потрібне попередити читачів про можливі шахрайства, щоб вберегти їх від прикрих переживань.

Відбувся табір на оселі СУМ

Учасники табору на оселі в Еленвілі, Ню-Йорк.

ЕЛЕНВІЛ, Ню-Йорк. – На оселі Спілки Української Молоді відбувся тижневий табір „Голос України ім. майбутніх героїв“ для юнаків та юначок віком 13 років та старших. Таборовики мали цікаві гутірки з історії України і про героїзм українського народу, переглянули фільм „Між Гітлером і Сталіним“.

До таборовиків завітав голова проводу Організації Українських Націоналістів Стефан Романів, який розповів про можливості допомоги Україні, про жертвеність героїв, акцію червоно-чорних стяжок, яка була присвячена Актові відновлення незалежности України 30 червня 1941 року та св. п. провідникові ОУН Ярославові Стецькові.

Під час табору також відбулися гри і забави. На свято Купала юнаки збудували „Марину“, яку кидали до басейну, що є прикметою щастя і долі. Дівчата плели вінки і кидали на воду, а хлопці діставали їх і так шукали свою пару. Таборовики мали вечірку, відпочивали на таборовому пляжі, грали у відбиванку, мали святкову ватру, відвідали водяний парк.

Тепер на оселі розпочався виховно-відпочинковий табір молоді.

Оксана Бартків

Під час свята Івана Купала хлопці збудували „Марину“, а дівчата сплели вінки.

Концерт присвятили 90-літтю УВУ

МЮНХЕН. – 13 липня у Малому концертному залі Культурного центру „Ґастайґ“ Мюнхен відбувся концерт української і світової клясики, присвячений 90-літтю заснування Українського Вільного Університету (УВУ).

Виступали Олександер Козаренко (фортепіяно) та Лідія Шутко (скрипка) зі Львова. Програма складалася з „Сонати ч. 9 (Крейцерової)“ для скрипки і фортепіяна Людвиґа ван Бетовена, „Мадярського танця ч. 1“ Йогана Брамса, „Сонати ч. 2 для скрипки і фортепіяна“ Мирослава Скорика, „Романтичних п‘єс“ (твір 75) Антоніна Дворжака та мюнхенської прем’єри „Сонати quasi una fantasia для фортепіяна О. Козаренка.

Численна українська і німецька публіка була вражена майстерністю виконавців, які без особливого зусилля переходили від клясичних творів романтизму до сучасного клясичного авангарду.

На додаток мистці виконали „Голосіння“ Станіслава Людкевича та дві коломийки Миколи Колесси.

Безкоштовний концерт в одній з найпрестижніших заль камерної музики засвідчив активність УВУ поширенні української культури в Німеччині.

У програмці було зазначено, що концерт був подякою УВУ мюнхенському суспільству за довголітню підтримку.

Пресове бюро УВУ

Архиєпископ УПЦ в США Антоній довершив чин хрещення у Вашінґтоні

ВАШІНҐТОН. – 17 липня Свято-Андріївська парафія Української Православної Церкви в США пережила приємну подію – Архиєпископ Антоній урочисто, за усіма українськими традиціями, довершив чин хрещення Матвійка Шталя, сина Ольги Подгурець-Шталь і Альберта Шталя, онука о. протоєрея Григорія і паніматки Галини Подгурець. Цей священик в минулому був настоятелем, коли будувався собор св. Андрія Первозваного в Сілвер-Спрінґу, Мериленд. Тепер він на пенсії і допомогає кожної неділі під час Служби Божої.

Сослужили Владиці настоятель Собору о. Володимир Штеляк і о. Лука Мелакрінос з грецької церкви св. Павла в Лонґ-Айленді, Ню-Йорк, який є вуйком новоохрещеного Матвійка. Прислужував Владиці диякон Ніколас Захері. Присутні також були Єпископ Володимир з Української Автокефальної Православної Церкви, який приїхав з України, і протодиякон Святослав Новицький.

Чудово співав парафіяльний хор. Хресними батьками стали паніматка Маруся Подгурець-Мелакрінос і Майкл Акерс.

Владика Антоній зворушливо виголосив поучення батькам і маленькому Матвійкові, щоб ріс при церкві та пам’ятав про своє українське коріння. Він також привітав з амвону Єпископа Володимира, а той в свою чергу подякував Владиці Антонію за допомогу, яку він постійно надає церкві в Україні.

На залі відбулося урочисте прийняття, приготоване родиною з допомогою Сестрицтва.

Голова парафії Тамара Воробій привітала Владику Антонія, духівництво і всіх присутніх та поздоровила маленького Матвійка, його батьків і всю родину та побажала всім ласк Господніх.

О. Подгурець-Шталь і хрещена мати М. Подгурець-Мелакрінос, які виросли в парафії, чудовою українською мовою подякували Владиці і духовенству та всім присутнім за участь в їх родинному святі та підкреслили обіцянку виховувати маленького Матвійка на сумлінного християнина, в любові до України і Америки.

Оля Матула

ПОСТАТІ

Григор Крук – співець селянської долі

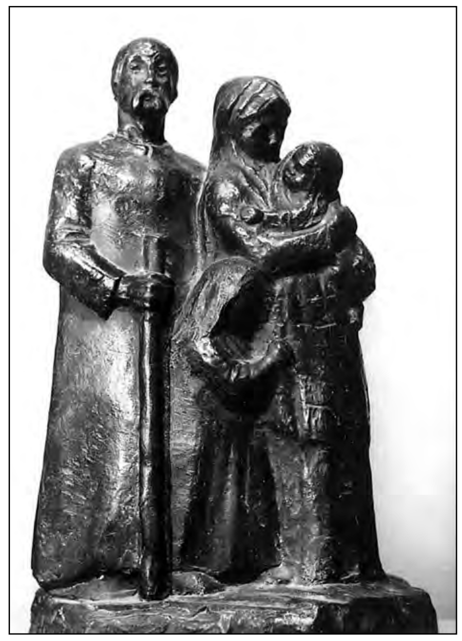

Папа римський Павло VI у Ватикані у присутності Патріярха Йосифа Сліпого та ватиканських урядовців вручає Григорієві Крукові срібну медалю (1964 рік).

З нагоди 100-річчя з дня Григорія Крука Міністерство освіти і науки України, Головне управління туризму і культури Івано-Франківської державної адміністрації, Прикарпатський університет ім. Василя Стефаника, Інститут мистецтв (катедра образотворчого мистецтва ім. Михайла Фіґоля) влаштовують 27-28 жовтня цього року Всеукраїнську науково-практичну конференцію „Художня творчість Григора Крука в контексті світового мистецтва".

Григорій Крук. „Вселенський патріярх Атенаґорас I".

Пам'ятник родині біженців у Ґмюнді, Австрія.

30 жовтня виповниться 100 років з дня народження Григорія Крука, великого мистця, який зумів віддзеркалити у своїй творчості й забронзувати в ній тип і характер українського селянина – основу нашого народу.

Творчість Г. Крука – це наче Стефаникова епопея у скульптурі. За формою, змістом і характером своїх творів Г. Крук був українським майстром міжнародного маштабу. Про нього писали визначні французькі, німецькі, хорватські, українські мистецтвознавці, оцінки яких вміщені у його трьох монографіях, які появилися у Мюнхені у 1975 і 1980 роках. Два томи – українською, німецькою і англійською мовами видання Українського Вільного Университету, а третій том – рисунки маестра – появився завдяки фінансовій підтримці Ольги Шкляр та д-ра Богдана Біласа. Про творчість Г. Крука і численні міжнародні виставки його творів написано у фахових журналах.

Першим вчителем мистця був його батько Яків – гончар у селі Братишів, а глина – природним творчим матеріялом. Серйозне мистецьке формування таланту почалося у Львові, а продовжувалася в Кракові, Берліні, Римі й Мюнхені, куди мистець переселився у 1944 році.

Г. Крук захоплювався грецькою культурою, єгипетськими скульптурами, італійським Ренесансом, але його корінне пов'язання з селом породжувало у нього прагнення передати у своїй творчості тип і глибинний характер українського селянина.

Він був автором пам'ятника померлим українським біженцям у Ґмюнді (Австрія), великої статуї „Хлопець з голубом" на міській площі перед ратушею у Кенінґсбруні, але найбільшу славу принесли йому твори невеликих розмірів.

Г. Крук писав до односельчан у Братишеві та Івано-Франківську, зокрема до Кароліни Зорій у серпні 1988 року: „Гроші ощаджую на відливи в бронзі моїх різьб. Це – похила селянка з свічкою в руках і селянин з шапкою в руках. Ці дві статуї присвячую на спомин моїм родичам або Василеві Стефаникові. Це буде пам'ятка, що я не прогаяв час на політику, а на щось шляхетне".

З листа до Анни Семенів (1982 рік): „Ви мене образили, що називаєте паном. Я був і є Григор, Крукового Якова син, який ходив з моєю любою мамунею в Учугору за містом на загату. Також ходив босий на вітолоку садити, або восени збирати у мішки мандибурку. То був для мене найщасливіший час. За те мої земляки цінять і шанують, що не цураюся свого хлопсько-селянського походження".

Вагому частину своєї творчости Г. Крук присвятив портретуванню визначних духовних, наукових, музичних, політичних та мистецьких осіб українського й чужинецького світу. Він створив портрет Патріярха Йосифа Сліпого, погруддя Папи Павла VI, Архиєпископа Івана Бучка, Вселенського Патріярха Атенаґораса I. За створене ним погруддя Папи Павла VI одержав у Ватикані з рук Святішого Отця срібну медалю.

Про його праці над типами українських селян писав англійський критик Стівен Бовн у престижному англійському часописі „Манчестер Ґардіян" 30 жовтня 1954 року: „У ґалерії, де йде виставка Нового англійського мистецького клюбу, праці розміщені у п'яти кімнатах, а праці українського скульптора Григора Крука – в одній. Найкращі його твори – це скульптури селян, біженців, прибиральниць, які виконані з серйозністю та глибиною почуття, які не часто можна спостерігати у працях західних скульпторів".

Г. Крук любив українську пісню, музику і на одному з концертів у Мюнхені, у якому я брав участь, ми познайомились і пізніше стали друзями. Під час відвідин Мюнхену я бував у його майстерні.

Г. Крук народився 30 жовтня 1911 року у селі Братишеві й помер 5 грудня 1988 року у Мюнхені, похований на кладовищі „Вальдфрідгоф". Моя з ним різниця віку була 18 років, але це не грало ніякої ролі. Я грав на бандурі, а він працював. Коли я запропонував зробити у його майстерні концерт, він погодився. 28 серпня 1956 року відбувся концерт при свічках. На п'ятий поверх довелося нести фортепіяно. Прийшли українські і німецькі студенти музичних шкіл, журналісти, артисти німецького театру та фільму. Після багатьох пісень при грі бандури та фортепіяна це магічне дійство закінчилося на місці організованим хором. Старостою вечора був загально відомий і люблений у Мюнхені Тадзьо Процик. З цієї нагоди появилася докладна стаття у газеті „Самостійник". Г. Крук був вельми радий, бо, крім пісні і музики, розмови велися також про його мистецтво та мистецтво взагалі. Це був незабутній вечір.

Того літа я мав записи на Баварському радіо, тому затримався у Мюнхені. Г. Крук зробив мій портрет, який є тепер у Музеї Надвірнянщини. Ми разом ходили до музеїв, говорили про мистецтво, музику. Г. Крук мав вроджений гумор. Одного разу з Канади приїхала дружина українського підприємця, щоб Г. Крук зробив її скульптурний портрет. Я тихесенько грав на бандурі, щоб створити певну атмосферу. В кінці сеансу гостя захотіла побачити, на якій стадії є портрет і підвищеним голосом заявила, що у неї є більш грецький ніс. Наступного дня пані з'явилася з іншою зачіскою. Маестро зблід, нервовими рухами рук почав міняти зачіску скульптури. Я тихенько грав на бандурі. Коли прийшов час на перерву, пані заявила, що її праве вухо є трішки коротше. Це вже було забагато і маестро сказав: „Ще одна заввага з вашої сторони і я вас такою виліплю, якою ви справді є!".

Г. Крук писав до мене на своїх листівках, де з однієї сторони був якийсь його твір, а на другій – місце до писання. Згодом можна було зібрати колекцію творів маєстра.

Відбулися виставки творів Г. Крука, до організації яких я був причетний, у Манчестері, Брадфорді, Лондоні. Коли у 1986 році керівництво Союзу українців у Британії закупило в Г. Крука понад 30 його робіт, з'явилася можливість організувати велику виставку в Музеї „Кліф Кастель" у місті Кіслей.

Виставка тривала від 29 листопада 1986 року до 4 січня 1987 року. Було показано 46 скульптур Г. Крука та стільки ж його рисунків. 5,200 осіб відвідало виставку, 11 англійських часописів написали про українського скульптора Г. Крука. Для української громади це була велика подія.

На відкриття приїхав визначний український скульптор Леонід Молодожанин. Мистецтвознавець Роберт Гопер, директор Мистецьких музеїв Брадфорду і „Кліф Кастель" мав вступне слово. Г. Крук був захоплений розміщенням своїх різьб, чепурним каталогом, відгуком преси.

На виставку прилетіла з Канади визначний мистецтвознавець д-р Дарія Даревич, яка після оглядин написала у журналі „Сучасність", що виходить у Мюнхені, ґрунтовну рецензію „Григорій Крук – співець селянської долі".

Я особисто радію, що був причетний до цієї події. Нехай ці рядки в пам'ять великого мистця будуть моєю скромною подякою за ту радість, яку я кожноразово одержував від нього під час спільних зустрічей протягом десятиліть.

Володимир Луців,
Лондон

Всеукраїнська конференція в селі Краснопущі

Учасники конференції біля монастиря в Краснопущі. Фото: Тетяна Будар

КРАСНОПУЩА, Тернопільська область. – 14-15 липня у селі відбулась Всеукраїнська науково-практична конференція „Монастирські комплекси Опілля", яку організували Державний історико-архітектурний заповідник у Бережанах і Василіянський монастир Різдва св. Івана Хрестителя у Краснопущі.

Молебень в монастирській церкві провів чернець Львівського монастиря св. Онуфрія, редактор часопису „Місіонер" о. Корнелій Яремак, який привітав присутніх і наголосив на важливості відродження монастирів, понівечених комуністичною владою.

Про діяльність монастиря в Краснопущі, заснованого ченцями Варлаамом і Феодосієм у 1664 році, говорив його настоятель о. Степан Романик. Заступник директора заповідника Богдан Тихий і завідувач науково-дослідного відділу заповідника Володимир Парацій виступили з повідомленнями про монастир як об'єкт паломницького туризму.

Промовляли уродженець Краснопущі, доцент Львівського національного університету ім. Івана Франка Михайло Щербатий, журналіст Володимир Мороз з Тернополя, завідувачка відділу археології Івано-Франківського краєзнавчого музею Марія Вуянко, старший науковий співробітник Бродівського історико-краєзнавчого музею Андрій Корчак, аспірант Львівської національної академії мистецтв Олена Бакович, завідувачка музею-заповідника „Золочівський замок" Надія Гупало та інші.

Учасники конференції рекомендували обласній владі вирішити питання щодо повного відродження Краснопущанського монастиря.

Учасники конференції оглянули відремонтовані келії монастиря, храм св. Великомучениці Параскевії в селі Розгадів, будівлю колишнього костелу в селі Біще, церкви в селах Урмань і Вербів, музей сакрального мистецтва та історії церкви, музей Богдана Лепкого і старовинний замок у Бережанах. Дослідження науковців плянують надрукувати в спеціяльному збірнику.

Тетяна Будар

Краснопущанський монастир Різдва св. Івана Хрестителя.

Відкрито перший в Україні і світі пам'ятник Олені Пчілці

ЛУЦЬК. – 29 червня перед обласною бібліотекою ім. Олени Пчілки постав перший в Україні і світі пам'ятник відомій письменниці, громадській, політичній, церковній діячці України, матері геніяльної поетеси Лесі Українки – Олені Пчілці.

Офіційне відкриття пам'ятника припало на 162-гу річницю від дня її народження.

Ольга Косач-Драгоманова (1849-1930) разом з родиною проживала в Луцьку, в Колодяжному біля Ковеля, де виховала п'ятеро дітей в національно-релігійному світогляді.

В своїх поетичних, наукових творах вона часто приходила до дорогих її серцю Волині і Луцька. Вона писала:

Волинь незабутня,
країно славутня!
У пишній красі ти красуєш!
Здавен твою бачу
українську вдачу,
Здавен мою душу чаруєш!

27 лютого 1991 року Волинській обласній універсальній науковій бібліотеці на вимогу громадськости було присвоєно ім'я Олени Пчілки, а тепер перед книгозбірнею постало її бронзове погруддя, автором якого став київський скульптор Микола Обезюк. Побудований пам'ятник на гроші свідомих українців Волині.

У своєму виступі під час урочистого відкриття пам'ятника директор бібліотеки Людмила Стасюк сказала: „Через роки і покоління прийшла до рідного Луцька видатна наша землячка, стала в мармурі й бронзі, щоб вічно бути поруч нас. Ми, волиняни, горді тим, що перший пам'ятник Олені Пчілці постав у нас, але віримо, що велику українку увічнять в бронзі й мармурі Київ, Полтава, Гадяч, закордонні українці".

Біля пам'ятника Олені Пчілці (зліва): директор обласної бібліотеки Людмила Стасюк, Володимир Рожко і Алла Понагайба.

Володимир Рожко,
історик-архівіст

Вшанування пам'яті українців, полеглих в Тухолі

Бурґомістр Тухолі Тадеуш Ковальський (в центрі) з членами Стрілецького куркового братства Тухолі та представниками Стрілецьких братств України, Німеччини, Бельгії, Голяндії, Чехії та Хорватії, що зібралися в Тухолі.
Фото: Ольга Зінченко

Почесна варта Козацького стрілецького братства з Луцька.
Фото: Ольга Зінченко

ТУХОЛЯ, Польща. – 8 липня українська делеґація відвідала Тухолю – адміністративний центр Тухольського повіту, де вшанувала пам'ять українських вояків, похованих на кладовищі колишнього табору для військовополонених.

Тухольський табір був заснований німцями під час Першої світової війни, а у січні 1920 року перейшов під управління польської адміністрації.

Навесні 1920 року в табір прибула велика група військовополонених старшин і вояків Червоної Української Галицької Армії, які перейшли на бік поляків. Поляки тоді звільнили підстаршин і більшу частину вояків, а близько 1,200 осіб інтерновали в Тухолі.

Влітку 1920 року до табору було привезено генерала Мирона Тарнавського і старшин УГА, заарештованих у Львові. Взимку 1921 року українські військовики були звільнені з табору.

Восени 1920 року до Тухольського табору потрапила також велика кількість військовополонених з військових частин Червоної армії, які були розбиті під Варшавою. Табір діяв до кінця 1923 року, після цього був закритий і повністю розібраний.

В Тухолі був військовий шпиталь і померлих у ньому, а також в таборі ховали на лісовому кладовищі.

На табірному кладовищі є багато надгробних каменів, зібраних зусиллями місцевої влади у декількох місцях. Встановлено обеліск і три пам'ятні дошки, на яких польською мовою зроблено написи про похованих.

Панахиду відслужив митрофорний протоієрей духівник ордену Архистратига Михайла і духівник Волинського Козацького стрілецького братства Миколай Гінайло.

Військові почесті віддала почесна варта Волинського Козацького стрілецького братства (отаман Віктор Федосюк). Також були присутні голова Ради козацьких отаманів України Анатолій Грива, Генеральний секретар Европейської асоціяції стрілецьких куркових братств Адам Голембовський, представник Стрілецького куркового братства Тухолі Маріюш Сломінський та члени української делеґації.

Анатолій Грива

Панахиду на табірному кладовищі відслужив митрофорний протоієрей Микола Гінайло з Володимира-Волинського.

Парада учасників святкових заходів в Тухолі.

Український акцент старої Одеси

Меморіяльна дошка в Одесі на честь Івана та Юрія Липів.

Одеса у свідомості сучасного українця зазвичай асоціюється як найбільший торговельний порт України, місто гумористів, а також найбільш інтернаціональне місто України. Втім, не усе воно так. Відвідавши в липні Одесу, я мав нагоду в цьому переконатися.

Порт справді працює, але далеко не на повну потужність – український товарний експорт останніми роками значно уповільнено, по-перше, світовою економічною кризою, а по-друге, не надто мудрою політикою керівництва держави, що ніяк не може визначитися, чи йти до Европейського союзу, чи до Росії з її „митним союзом“.

Транспортування нафти через Одесу та її перероблення на місцевому великому нафтопереробному заводі майже повністю контролює Російська Федерація, зокрема її концерн „Лукойл“. Таким чином, торгівля через Одесу не надто наповнює бюджети ні самого міста, ні держави в цілому.

Леґенда Одеси як міста гумору та гумористів створювалася самими одеситами протягом радянських та пострадянських часів. До 1917 року про гумористів-одеситів ніхто у світі не чув. Славу Одесі створили сатирики та гумористи, які базувалися на єврейській специфіці: Ісаак Бабель, Ілля Ільф та Євген Петров, Михайло Жванецький, Михайло Задорнов, ряд інших. Тож ні українського народного гумору, ні української мови від них не було чути. Втім апологети цього напрямку кілька років тому заснували щорічний фестиваль „Одеська гуморина“.

Інтернаціональність Одеси теж суттєво відрізняється від інших міст України.

В одному з одеських музеїв наведено статистику, за якою відразу після заснування Одеси у 1795 році в місті було 244 особи єврейської національности, а у 1897 році їх вже було 124 тис. при загальному числі 404 тис. мешканців. У зв’язку з масовим виїздом євреїв з СРСР до Ізраїлю їх залишилося в місті лише 65 тис. (6 відс.).

У нинішній Одесі росіян набагато більше, ніж українців, що пов’язано з російським підприємництвом та міґрацією росіян через одеський порт. Втім, до 1917 року це було зовсім не так. Навіть у березні 1920 року, коли на теренах України широко святкували день народження Тараса Шевченка, в Одесі відбулося 20-тисячне віче під жовто-блакитними прапорами. Більшовицька влада жорстоко розправилися з національно свідомими громадянами – 200 активістів були заарештовані, чверть з них була розстріляна, решту заслано до Сибіру. Крім того, була розгромлена „Просвіта“, яку українці в надії на демократію відродили у 1917 році.

Засновниками українського національного руху в Одесі були викладач-історик Леонід Смоленський та лікар Іван Луценко. Л. Смоленський вже у 1870-их роках у своїй квартирі збирав любителів історії та культури України. Ті збори мали „самостійницький світогляд“. Лекції Л. Смоленського в юнкерському училищі приходили слухати славетні вчені Ілля Мечніков та Дмитро Овсянико-Куликовський. У 1875 році Михайло Драгоманов у промові перед демократичною громадськістю навіть застерігав проти „революціонізму Смоленського“.

На жаль, усе творче надбання вченого було знищене царською поліцією у 1881 році, коли Л. Смоленський був заарештований під час масових репресій після вбивства царя Олександра II. Л. Смоленський був одним із засновників одеської „Просвіти“ у листопаді 1905 року, але того ж року він помер. Одеська „Просвіта“ була першою у наддніпрянській Україні й активно діяла до 1909 року. Дозвіл на відкриття „Просвіти“ в Одесі дав голова міста, відомий українофіл Павло Зелений.

І. Луценко був талановитим лікарем-гомеопатом, мав величезну практику і популярність в Одесі. Він мешкав у будинку колишнього приватного пансіону, в якому раніше вчився видатний український діяч Євген Чикаленко (чи не символічно?). І. Луценко, будучи українським патріотом, більшу частину зароблених грошей витрачав на українські справи. Згодом він став головою одеської „Просвіти“, а з часом – членом Центральної Ради. Завершив життя І. Луценко на Волині, де з військом Симона Петлюри воював проти більшовиків. Він загинув на коні з шаблею в руці.

Ще одним цікавим діячем українського культурницького руху був член „Просвіти“, проректор Новоросійського університету, профессор Володимир Лазурський. Його з дружиною Наталею завжди відвідували актори і театральні діячі Марія Заньковецька, Марко Кропивницький та Іван Мар’яненко, коли приїздили з гастролями до Одеси. Зазвичай вони виступали з виставами у приміщенні найбільшого тоді театру на вулиці Грецькій, який нині має назву Одеський академічний російський театр ім. Максима Горького. Їхні вистави мали в одеситів величезний успіх, про що свідчили меморіяльні дошки на театрі, встановлені ще за часів СРСР. Однак, нещодавно, при ремонті театру, ці дошки зняли і на місце так і не повернули.

Архітектура Одеси вкрай еклектична, однак, має кілька оригінальних будівель, побудованих за проєктами українського архітектора Федора Нештурха, який на початку XX ст. був членом „Просвіти“. Перш за все, це Публічна бібліотека (нині має назву – Одеська національна наукова бібліотека ім. Максима Горького). У 1918 році, за правління гетьмана Павла Скоропадського, Ф. Нештурх розробив проєкт Української національної бібліотеки, але побудувати її не судилося через зміну влади.

До 1917 року в Одесі жив і працював відомий правник Сергій Шелухін, який товаришував з львів’янами-просвітянами Іваном Франком та Володимиром Гнатюком (вони, будучи в Одесі, гостювали у С. Шелухіна). Письменник В. Гнатюк мав багаторічні творчі контакти з ще одним одеситом – філологом та історіком, членом „Просвіти“ Дмитром Сигаревичем. Авторитет і високий фаховий рівень С. Шелухіна призвели до того, що у 1918 році він став міністром судових справ в Центральній Раді, а потім – міністром юстиції Директорії Української Народної Республіки.

Розповідаючи про одеситів, не можна не згадати Івана Липу та його сина Юрія Липу. І. Липа був лікарем, лікував у Одесі хворих на легені Михайла Коцюбинського та Лесю Українку, з якими познайомився завдяки тому, що став відомим публіцистом і письменником. Громадську діяльність І. Липа розпочав у Харкові, але основний період його діяльності пов’язаний з Одесою. Він був призначений комісаром міста від Центральної Ради, згодом він був міністром культів та віросповідань Директорії УНР та міністром здоров’я в уряді УНР в екзилі до 1923 року, коли він помер у Львові. Щирого українця Ю. Липу було закатовано у 1944 році.

У 1924 році було засновано в Одесі Перший український робітничо-селянський театр ім. Івана Франка, але вже через рік, у жовтні 1925 року, він був перейменований на Одеську державну драму (згодом він змінював назви на театр Революції, музично-драматичний театр ім. Жовтневої революції). З 1991 року це Український драматичний театр ім. Василя Василька.

Усе ж, незважаючи на багату українську історію, в Одесі не часто можна почути українську мову. Однак, й ті, про кого тут розповідалося, хоч не усі були етнічними українцями, вільно володіли українською мовою, публікували нею статті, видавали книги. Слід згадати добрим словом просвітянина Павла Клепацького, який 1908 року читав у Одесі українською мовою цикл лекцій з історії України за науковою працею Михайла Грушевського.

Зі знанням справи назвав статтю теоретик українізму Дмитро Донцов – „Одеса – око України до Европи“, опубліковану в Польщі, в газеті „Краківські вісті“ у 1941 році.

Володимир Єфимов,
Дніпропетровськ

СКУ закликав уряд України припинити антиукраїнські дії в Одесі

ТОРОНТО. – 21 липня Світовий Конґрес Українців (СКУ), у відповідь на звернення провідників українських організацій Одеси, надіслав листа Президентові України Вікторові Януковичеві, з копією Уповноваженій Верховної Ради України з прав людини Ніні Карпачовій, в якому висловив своє глибоке занепокоєння впровадженням русифікації, очорненням історії України, зневагою національно-культурних надбань українського народу, веденням відкритої антиукраїнської пропаґанди, розпалюванням міжнаціональної ворожнечі та здійсненням фізичного та морального тиску на українських громадських діячів у Одесі.

СКУ привернув увагу до того, що інформацію про вищеназвані антиукраїнські та антиконституційні дії в Одесі також представляють українські засоби масової інформації.

Одним з ганебних фактів СКУ назвав витіснення з різних сфер суспільного життя Одеси української мови як єдиної державної та натомість впровадження російської мови. Підтвердженням цього є дії місцевої влади Одеси на чолі з її головою Олексієм Костусєвим, членом Партії Реґіонів. За його вимогою в грудні 2010 року в міській раді ввели діловодство і ведення засідань міської ради виключно російською мовою. Продовженням таких дій стало червневе рішення місцевої влади про позбавлення усіх 124 шкіл міста статусу україномовних та надання їм статусу двомовних.

СКУ наголосив на тому, що представники місцевої влади в Одесі відкрито демонструють зневагу до відомих історичних постатей та здійснюють дії, щоб унеможливити їх вшанування. Про це зокрема свідчить рішення міської ради від 28 лютого цього року про відмову встановлення в Одесі пам’ятника останньому кошовому отаманові Запорізької Січі св. Петрові Калнишевському, прийняте всупереч попереднім рішенням про його спорудження.

СКУ привернув увагу до брутальних передач одеського телеканалу АТВ, який продовжує антиукраїнську пропаґанду, розпалюючи міжнаціональну ворожнечу та створюючи соціяльну напруженість і громадське протистояння, а також очорнюючи Українську Православну Церкву Київського патріярхату, СКУ, історію України та її визначних історичних осіб.

СКУ засудив антиукраїнські і антиконституційні дії в Одесі та закликав Президента В. Януковича та Н. Карпачову забезпечити неухильне додержання положень Основного Закону України.

Світовий Конґрес Українців

Вісті Фундації імені Івана Багряного

Серпень 2011 року, ч. 132

Наповнюємо доброчинність національними традиціями

Вже не один рік редакція щомісячника „Бористен" та його релігійного додатку „Наша Церква–Київський патріярхат" служать осередком благодійної допомоги з боку української діяспори США та Канади Дніпропетровському обласному дитячому будинку для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами.

Сиротинець нині фінансується державою хібащо на половину від потрібного. Платня персоналові, харчування сиріт, оплати комунальних послуг, медичні препарати – лише на це вистачає бюджетних грошей. Вкрай важлива для обійдених долею дітей допомога людей не байдужих, з правдиво християнською настановою. За роки допомоги українців з-за океану зроблено чимало на добро сиріт.

Найбільш помітною справою стало спорудження каплички для задоволення духовних потреб вихованців інтернату. Також на гроші українців західньої діяспори були придбані реабілітаційні тренажери, телевізори, холодильники, деяка інша побутова техніка, необхідна для облаштування побуту в сиротинці.

Щороку влаштовуються святкові імпрези з нагоди Різдва та Великодня, на яких діти отримують не лише подарунки, а й стають учасниками і глядачами релігійно-мистецьких програм.

Власне, у цьому дописі найперше хотілося б підкреслити не лише велике значення матеріяльної підтримки з боку українців США та Канади, а зосередити увагу на моральній та патріотичній складовій такої допомоги.

Найперше, будь-яка благодійна акція, котру здійснює редакція за дорученням доброчинців з-за океану, несе і просвітницький характер, прищеплює дітям у зрусифікованому Дніпропетровську потяг до національних традицій, рідного слова, пропаґує побожність.

Під час таких заходів друзі редакції, її постійні дописувачі, спілкуючись з дітьми, спираючись на власний приклад, пропаґують таке потрібне нині в країні гасло: „Я гордий бути українцем!".

Правдивою нагородою для таких людей і, очевидно, для доброчинців з-за океану є намагання більшости діток під час зустрічей говорити рідною мовою, їх старання добре підготувати той чи інший музичний чи драматичний виступ з національної тематики.

І ще один важливий аспект подібної праці. Не секрет, що, на превеликий жаль, десятиріччя отруйної совєтської пропаґанди не минули безслідно для української спільноти, особливо на сході України.

Навіть і дотепер, за 20 років незалежної нашої держави, можна зустріти людей, котрі вороже наставлені до своїх братів і сестер, які проживають у західніх областях, вважають їх зрадниками і колябораntами нацистів, можуть називати лайливо „націоналістами". Вони були ошукані московською брехнею, кремлівськими ідеологами, які сторіччями прагнуть налаштувати українців одних на інших через відмінність політичних поглядів, конфесійну приналежність тощо.

Доброчинна підтримка українців США і Канади сиротам вщент руйнує російську пропаґанду.

Я особисто був свідком того, як одна жінка, котра належить до старшого покоління, що найбільш потерпає від національного нігілізму та відрізняється зашкарублими „совєтськими поглядами" на світ, щиро вимовила: „Ніколи не повірю, що люди, які допомагають сиротам, співпрацювали з нацистами".

Трапилося це на Великдень у сиротинці, коли редакція вручала дітям дарунки, придбані на гроші доброчинців з США та Канади. А я мав приємність розповісти присутнім, серед яких випадково була і та жінка, від кого саме отримали допомогу обділені долею діти.

Насамкінець цих рядків хочеться найперше вкотре подякувати нашим жертводавцям за їхню шляхетність, та попрохати вибачення, що не наведено тут жодного прізвища.

Перелік добродів завеликий для цього листа. Лише Фундації ім. Івана Багряного і особливо її скарбникові Олексієві Коноваловi хочу подякувати за багаторічні клопоти у справі доручення фондів для доброчинних справ.

Фідель Сухоніс,
редактор часопису „Бористен",
Дніпропетровськ

Журнал для дітей і юнацтва

Олег Романчук – представник Фундації ім. Івана Багряного у Львові, є редактором журналу „Універсум", який виходить реґулярно протягом 18 років. Він відомий публіцист, автор багатьох наукових статтей та досліджень, кандидат філологічних наук, доцент катедри української преси Львівського Національного університету ім. Івана Франка. Він пропонує відновлення видання „Світ пригод". Нижче вміщено його статтю.

Суть ідеї: відновлення видання науково-популярного та літературно-художнього пізнавального журналу для дітей та юнацтва „Світ пригод" з метою вироблення української ідентичности серед підростаючого покоління.

Пробудження зацікавлення молоді до друкованого слова неминуче, активізує її мислення та здатність до аналізи, а отже, допомагає їй утверджуватись як представниці самодостатньої нації. Товариство „Універсум" має досвід видання (1992-1993 і 2002-2003 роки) літературно-художнього та науково-популярного журналу „Світ пригод".

Часопис має допомогти підростаючому поколінню визначитися у виборі професії, прищепити зацікавлення до технічних знань, привернути увагу до вітчизняної та світової історії та культури, сприяти виробленню чіткої громадянської позиції.

Українське суспільство виявилося не готовим до інформаційної аґресії. Експансія російської мови на всіх рівнях досягла небачених розмірів – аж до намагання конституційно закріпити офіційний статус мови чужої держави, а відтак деформувати українську психіку, мислення, менталітет нації, зформувати цілком інший стереотип світосприйняття. Жертвою насамперед стає молоде покоління.

Кіно і телебачення суттєво збіднюють внутрішній світ людини, а надто молоді. Якщо під час читання у мозку людини формується індивідуальне уявлення про отриману інформацію, то режисери, політики, тележурналісти за допомогою різноманітних способів і технічних засобів можуть нав'язати глядачеві своє суб'єктивне бачення світу, тенденцію інтерпретувати ті чи інші події, факти.

Інформаційна доба не може обійтися без висококваліфікованих фізиків, хеміків, математиків, біологів. Але, як це не парадоксально, вищим школам України щороку відчутно бракує вступників на природничі спеціяльності. Не в останню чергу це зумовлено й тим, що в Україні (на відміну від Росії та Польщі) відсутні культурно-просвітницькі програми, зокрема популярні видання, які стимулювали б зацікавлення у підростаючого покоління до точних наук.

Тим часом досвід сусідніх держав засвідчує, що вони піклуються про розвиток інтелекту молоді. Так, у Польщі багатотисячними накладами продовжують видаватися (і є комерційно успішними) популярні журнали „Фантастика", „Маґазин фантастичний" та інші, в Росії – „Тєхніка молодєжі", „Знаніє – сила", „Наука і жізнь", „Вокруг свєта" тощо.

І це закономірно: адже доведено, що науково-популярні та літературно-художні пізнавальні журнали є значно мобільнішими, універсальнішими, ефективнішими засобами прищеплення любови до друкованого слова, ніж навіть найцікавіша книжка.

Не випадково і в Українській РСР науково-популярний журнал „Знання та праця" виходив 30-тисячним накладом, а часопис „Наука і суспільство" мав наклад 70 тис. примірників. Завдяки їм відбувалося щонайширше знайомство дитячої та юнацької авдиторії з пригодницькими та фантастичними творами, науково-популярними матеріялами.

На наш погляд, відновлення видання „Світу пригод" має сприяти вихованню не лише добре поінформованого, але й водночас патріотично налаштованого юного читача.

Ми прагнемо дати молодіжній авдиторії питомо українські твори, які відповідали б культурним запитам підростаючого покоління, формували б його національну гордість, заохочували б до вивчення української мови.

Щиро дякуємо за підтримку!

Від часу появи попереднього числа сторінки Фундації ім. Івана Багряного прислали пожертви такі особи: 3,900 дол. – **Маруся й Іван Гнипи** (з них 2,000 дол. на конкурс української мови, 500 дол. на пресовий фонд журналу „Бористен" та бюлетень „Наша Церква–Київський патріярхат", 400 дол. – для сиріт з вродженими вадами, решта на інші цілі; 3,000 дол. – **Еміль Зайло** (з них по 1,500 дол. на газету „Літературна Україна" та журнал „Бористен"); 1,000 дол. – **Віра і Богдан Боднаруки** для Товариства української мови; 500 дол. – **Леонід Ліщина** (з них 300 дол. в пам'ять Касіяна і Феодосії Ліщин на видання книги Івана Дзюби, а решта – на потреби Фундації); 400 дол. – **Іван Заковоротний** (з них по 150 дол. на журнал „Березіль" в Харкові та видання книги „З душі й серця" та 100 дол. на видання книги І. Дзюби); 150 дол. – **Юрій і Оля Татарки** (з них 50 дол. на видання книги І. Дзюби та 100 дол. на оборону української мови); 100 дол. – **Марія Саваленко** – на пресовий фонд „Бористену" та бюлетень „Наша Церква–Київський патріярхат"; по 25 дол. – **Володимир Колюбінський** та **Федора Єфименко.**

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й просить і далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати пресі України, виданню вартісних книг, студентам, сиротам та українізації України.

Видання Фундації ще можна придбати

В Фундації можна придбати книги, видані чи фінансовані Фундацією ім. Івана Багряного.

Книга Михайла Воскобійника „Україна – XX ст.: національна ідея і чин" містить публіцистичні статті та 70 листів Івана Багряного до автора. Ціна 20 дол.

Книга Василя Даниленка „Ізидора, рідна сестра Лесі Українки: від сталінських таборів до еміґрації" розповідає про переслідування родини Косачів в роки радянської влади.

Книга Станіслава Цалика та Пилипа Селігея „Невідома Україна. Таємниці письменницьких шухляд" містить документальні розповіді про українських клясиків Миколу Бажана, Максима Рильського, Івана Кочергу, Павла Тичину, Олександра Корнійчука та багатьох інших. Ціна – 15 дол.

Бажаючі придбати вище згадані книги можуть прислати чек на адресу Фундації. Книг залишилося мало.

**Дописи і листи до Фундації ім. Івана Багряного, членські внески і пожертви просимо посилати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, IL 60005 USA.
Сторінку редагує
Олексій Коновал.**

Відзначили 67-му річницю бою під Бродами

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – В Україні у неділю, 24 липня, заходами Галицького Братства ветеранів 1-ої Української Дивізії Української Національної Армії УД УНА „Галичина" відбулося урочисте відзначення 67-ої річниці бою під Бродами.

На горі Жбир, де височіє відновлений пам'ятник на пошану загиблих у боях вояків УД УНА „Галичина", та на Дивізійному цвинтарі поблизу села Червоне, де перепоховано сотні тлінних останків найкращого цвіту української землі – вояків, що віддали своє юне життя в обороні своєї землі та народу, відбулись урочистості з участю чотирьох священиків, ветеранів 1-ої УД УНА „Галичина", пластової молоді та тисяч громадян, згідно з програмою, яка включала поминальні Богослужби, промови-спогади, перепоховання ще новонайдених останків загиблих дивізійників та історичну реконструкцію бою, котрий проходив на цих полях 1944 року.

Колишні вояки не забули згадати своїх побратимів Михайла Бендину та Юрія (Цюху) Ференцевича, що були головними промоторами спорудження пам'ятника-цвинтаря вшанування пам'яті тих кривавих боїв і загиблих друзів.

Пам'ятний знак на горі Жбир було споруджено на початку 1990-их років з ініціятиви „Студентського братства", але через декілька днів було підірвано.

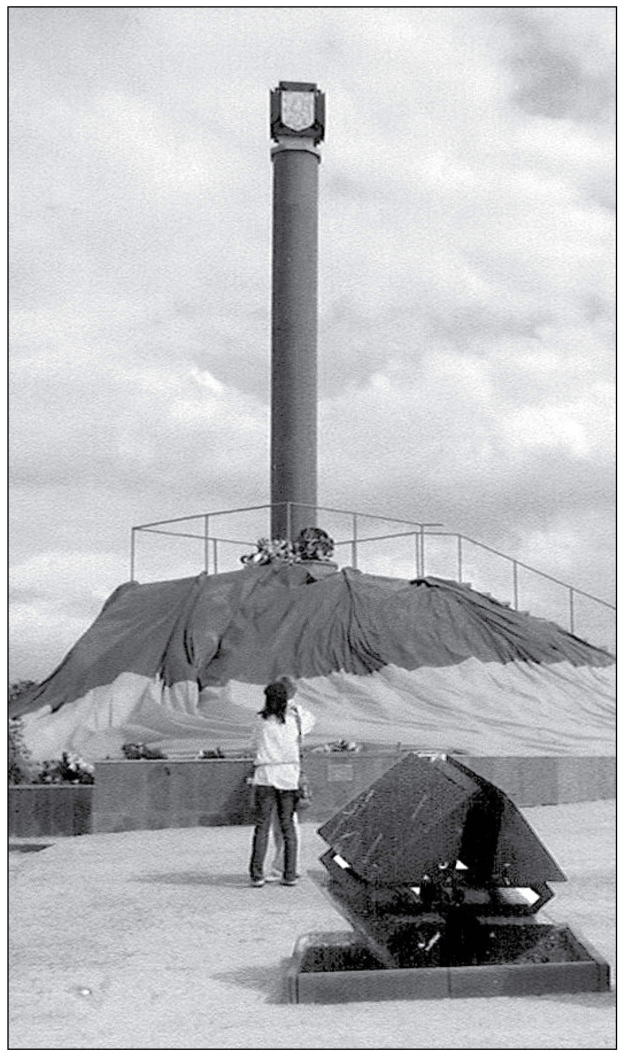
Це урочисте відзначення з участю тисяч шанувальників рідних і друзів загиблих і тих, що вижили після того запеклого бою під Бродами у рядах дивізії „Галичина", зокрема молодшого покоління, вказує, що їхня жертва не була даремною. Вони ж бо були одними з тих, що мостили шлях до 24 серпня 1991 року.

Нещодавно за участю Всеукраїнського об'єднання „Свобода" було створено кліп до пісні про дивізійників, слова і музику до якої написав соліст Львівської опери Роман Коваль. чук".

Х-В. Ф.

Дивізійний цвинтар поблизу села Червоне.

Пам'ятник на горі Жбир на пошану загиблих у боях вояків дивізії „Галичина".

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Василь Даниленко. „Ізидора, рідна сестра Лесі Українки: від сталінських таборів до еміґрації". У книзі розповідається про переслідування родини Косачів у роки радянської влади, про долю наймолодшої з сестер Лесі Українки – Ізидори Косач-Борисової, репресованої в 1937-1939 роках. Документи свідчать про незламну волю жінки, її глибокі національні почуття. Видавництво „Смолоскип", Київ, 2011 рік.

Богдан Мисюга. „Галина Севрук" – альбом-монографія. У ньому вперше систематично висвітлено всю мистецьку спадщину відомої української художниці Галини Севрук, яскравої представниці плеяди „шістдесятників", а водночас – основні світоглядні характеристики Літературно мистецького середовища Києва 1960-1980 років. Альбом є найповнішим науковим ілюстрованим виданням творчости художниці. Видавництво „Смолоскип, Київ, 2011 рік.

Оксана Маковець. „А калина цвіте...". Поезія і проза, книжку авторка присвячує 20-річчю відновлення Незалежности України. Основною темою виступає любов до України, її мови, історії, традицій і обрядів, до української пісні, до людей та природи. Сіфорд, Вірджінія, США, 2011 рік.

„Криничка", антологія творів письменників Черкащини для дітей та юнацтва. Автор-упорядник Валентина Коваленко, видавець Юлія Чабаненко. Це перша в історії Черкащини антологія творів письменників-краян для дітей та юнацтва у двох томах. До видання увійшли найкращі твори письменників та біографічні матеріяли про них, починаючи від клясиків української літератури Петра Гулака-Артемовського, Тараса Шевченка, Михайла Старицького, Івана Нечуя-Левицького до сучасних літераторів. Черкаси, 2009 рік.

Редакційна колеґія. „Верховина". Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 54 США-Україна, 2011 рік.

Микола Андрощук-„Вороний". „Записки повстанця". Книга спогадів охоплює період з весни 1943 року до весни 1944 року і подає широку картину дій українських повстанців на південній Волині. Про славних повстанських командирів та про чисельні бої з німецькими підрозділами, найбільший бій загонів УПА та військ НКВС на Гурбах. Видавництво „Літопис УПА", Торонто-Львів, 2011 рік.

Дмитро Проданик. „Шлях боротьби Василя Сенченка – Ворона". У книзі на основі архівних документів і спогадів колишніх учасників та симпатиків визвольного руху висвітлено життєвий та бойовий шлях В. Сенченка, районного референта Служби безпеки (СБ) Солотвинщини та надрайонного референта СБ Станиславівщини, а також проведено дослідження „чорної" зради на Станіславівщині 1951 року, під час якої і загинув „Ворон". Видавництво „Літопис УПА", Торонто-Львів, 2011 рік.

Олександер Іщук, Наталія Ніколаєва. „Ярослав Богдан – „Всеволод Рамзенко". В книзі розповідається про життєвий шлях і творчу діяльність відомого письменника-підпільника і чільного діяча ОУН Ярослава Богдана „Всеволода Рамзенка" (1915- 1953) На основі документів з Галузевого державного архіву Служби безпеки України відтворено основні етапи життя та проаналізовано тематику основних праць Я. Богдана. Видавництво „Літопис УПА", Торонто-Львів, 2011 рік.

Надія Дичка. „Абетка України". Це унікальне видання для найменших читачів. Це не просто абетка, а „Абетка України", складена за назвами населених пунктів, річок і гір, розташованих на території України. Видавництво „Смолоскип", Київ, 2011 рік.

Нагороджені найкращі хори

14 травня відбувся перший фестиваль дитячого хорового мистецтва „Співочий степ" в селі Скельки Василівського району Запорізької области („Свобода", 27 травня і 1 липня).

Організували фестиваль Запорізьке обласне об'єднання Всеукраїнського товариства „Просвіта" ім. Тараса Шевченка та меценати – народний депутат Верховної Ради України першого скликання Олександер Білоусенко, директор заводу „Дніпрокераміка" Андрій Цеберко, керівник провідної української компанії з виробництва кухонного посуду „БіОл" з Мелітополя Олег Шостак та інші.

Хор „Мрія" був нагороджений поїздкою до Києва, зразковий хор „Світанок" отримав екскурсійну поїздку на острів Хортиця, хор „Мелодія" нагороджений екскурсійною поїздкою на світову пам'ятку стародавньої культури в Україні – Кам'яну Могилу.

Олег Ткаченко,
Запоріжжя

Передплачуйте і читайте „Свободу" – тижневик УНСоюзу!

Подумайте про Ваше завтра
вже сьогодні!
Відкрийте рахунок ІРА,
щоб забезпечити своє
майбутнє без турбот.
3.15%
APY*
Пенсійні рахунки є забезпечені до 250,000 тис. долярів Державною Адміністрацією Кредитових Спілок - NCUA.
САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
Завжди професійна, конфіденційна та ввічлива обслуга.
ГОЛОВНЕ БЮРО: 108 SECOND AVENUE NEW YORK, NY 10003 TEL: 212-473-7310 FAX: 212-473-3251
КЕРГОНКСОН:
6325 Route 209
Kerhonkson, NY12446
Tel: 845-626-2938
Fax: 845 626-8636
ЮНІОНДЕЙЛ:
226 Uniondale Ave,
Uniondale, NY 11553
Tel: 516 565-2393
Fax: 516 565-2097
АСТОРІЯ:
32-01 31st
Astoria, NY 11106
Tel: 718 626-0506
Fax: 718 626-0458
ЛІНДИНГИРСТ:
225 N. 4th Street
Lindenhurst, NY 11757
Tel: 631 867-5990
Fax: 631 867-5989
ЕЛЕКТРОННА ПОШТА:
Info@selfrelianceny.org
ІНТЕРНЕТ:
www.selfrelianceny.org
Поза Нью Йорком дзвоніть безкоштовно:
1-888-SELFREL
Your savings federally insured to at least $250,000 and backed by the full faith and credit of the United States government
NCUA
National Credit Union Administration, a U.S. Government Agency
*APY - Відсотки у річному відношенні. Дивіденда - 3.10% нараховувана денно може бути змінена без попередження.

На могилі воїна УПА і в'язня встановили козацький хрест

КІНДІЙКА, Херсонська область. – 21 липня активісти благодійної ініціятиви „Героїка" встановили козацький хрест на могилі стрільця Української Повстанської Армії Йосипа Пилипчака. Пам'ятник безкоштовно виготовили майстри з Черкащини Андрій та Олег Собченки, Максим Покотилов.

Про встановлення хреста подбали дочка Й. Пилипчака Надія Войткевич, Владислав Куценко, Артур Шерстобитов, Павло Подобєд та Павло Шелухін. На зібрані гроші хрест було доставлено з Корсуня-Шевченківського на Черкащині і встановлено на сільському кладовищі.

Й. Пилипчак народився 26 жовтня 1926 року на Старосамбірщині (Львівська область). Весною 1942 року включився у збройну боротьбу за українську державність. У 1944 році потрапив у засідку і був засуджений на 10 років таборів. У 1970 році отримав дозвіл повернутися у визначені терени України, оселився в селі Кіндійка біля Херсона і працював ковалем.

Й. Пилипчак заповів, щоб його поховали в однострої УПА з усіма нагородами та вкрили труну червоно-чорним прапором Організації Українських Націоналістів.

Павло Подобєд

Козацький хрест на могилі стрільця Української Повстанської Армії Йосипа Пилипчака.

В пам'ять глухого рятівника

БУТЕЙКИ, Рівненська область. – Петро Базилюк у 1943-1944 роках, ризикуючи життям, переховував у власному домі багатьох біженців, зокрема утікачів з сусіднього села – польську родину Слоєвських, єврея, який утік з ґетто, червоноармійця, що вирвався з німецького полону.

Усі вони завдячували життям П. Базилюкові, який народився 1903 року, служив у Війську Польському. Після служби займався власним господарством. Весною 1943 року був випадково поранений кулею з польської рушниці, після чого втратив слух та мову, але образи не затаїв. Він щоразу відводив окупантські обшуки та облави від своєї оселі.

Натомість, рятуючи інших, селянин не врятувався від радянського насильства. У 1949 році до нього прийшли забрати волів до колгоспу. Господар вчинив спротив непроханим гостям, і один з енкаведистів вистрелив П. Базилюкові в голову. Так закінчився земний шлях 46-річної людини, яка прагнула жити за справедливістю.

В пам'ять про праведника у церкві села Бутейки встановлено і освячено пам'ятну дошку. Це сталося за участи польської делеґації, у складі якої були секретар Ради з захисту пам'яті місць боротьби та мучеництва Республіки Польща Анджей Кшиштоф Кунерт, ординарій Луцький Маркіян Трофим'як, представники консульства Польщі у Луцьку, організатор і меценат Януш Горошкевич. Саме останній, батьки якого проживали на тутешній землі, і проявив ініціятиву щодо увічнення пам'яті про П. Базилюка.

Гості відвідали місця, де до Другої світової війни проживали їх предки: села Гуту, Великий Мидськ, Осова, Бутейки, Велике Вербче, селище Степань, Нову та Стару Кам'янку, Омелянку, Осовичі, Борек, колишній курорт Гута Степанська.

Пам'ятну дошку при чисельному зібранні парафіян освятили священики Української Православної Церкви Київського патріярхату. А. Кунерт подякував місцевій владі та громаді за підтримку у відновленні історичних пам'яток.

За сприяння та підтримання дружніх стосунків братніх народів України і Польщі сільського голову Гути минулих скликань Віктора Крота було нагороджено відзнакою Республіки Польща. А. Кунерт оголосив, що для реконструкції старого кладовища у селі Гута планується виділити 14 тис. евро.

Євген Цимбалюк

НОВІ ВИДАННЯ

Книга про Віленський договір 1656 року

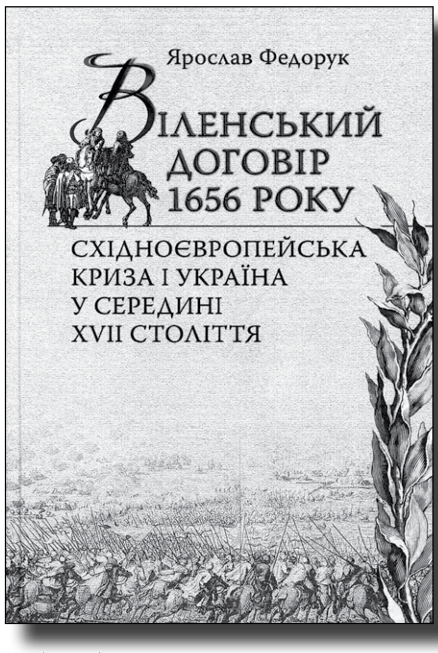
Ярослав Федорук. „Віленський договір 1656 року: східньоевропейська криза і Україна у середині XVII ст.". Видавничий дім „Києво-Могилянська академія", Канадський інститут українських студій, Інститут української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського Національної Академії Наук України. 2011. 623 стор., 80 стор. ілюстрацій. Ціна 79.95 дол. (тверда палітурка).

Монографія Ярослава Федорука досліджує підготування і проведення Віленських переговорів, що відбувалися з 22 серпня до 3 листопада 1656 року між Москвою і Річчю Посполитою за посередництва Австрії. Це була одна з найважливіших подій у дипломатії Центрально-Східньої Европи середини XVII ст. Автор зокрема аналізує вплив цього договору на політику Богдана Хмельницького та козацької старшини у боротьбі за проголошення свого адміністративного устрою на територіях етнографічного розселення українців.

Українська тогочасна політична еліта визначала ці межі згідно з історичною традицією, що своїм корінням сягала в києво-руські князівські часи, а саме: від Вісли на заході до кордону з Московською державою на сході, від Бреста і Пинська на півночі до Дніпровського лиману на Чорному морі. Відомо, що російське посольство не допустило українських повноважних послів до укладання самого договору. Переговори під Вільном були передвісником Андрусівського перемир'я 1667 року і Вічного миру 1686 року, які на декілька століть закріпили розділ України по Дніпру між Росією і Польщею.

Незважаючи на першорядне значення Віленських домовленостей в загальноевропейській і зокрема українській історії, ця тема досі не мала окремого монографічного дослідження. Автор вивчив проблему, детально аналізуючи тогочасну міжнародну політику й дипломатію.

Звернено особливу увагу на прагнення багатьох европейських країн виступити посередниками для примирення Речі Посполитої з Швецією, що мало стати альтернативою польсько-московського договору. Найактивнішою була Франція, яка намагалася перенести

Обкладинка книжки Ярослава Федорука

війну шведського короля з території Речі Посполитої до Габсбурзької імперії. У 1655-1657 роках на різних етапах у цьому напрямку діяли також Бранденбурзьке князівство, Австрія, Голяндія, Данія, Курляндія та інші країни.

На основі польсько-литовських, російських та австрійських звітів учасників переговорів, а також їхнього листування у дослідженні простежено, як розвивалися події під час укладання договору. Автор визначив головні тематичні сюжети, довкола яких точилися гострі дискусії: формування польсько-московського союзу проти Швеції, проблема нових кордонів між Москвою і Річчю Посполитою, обрання московського царя на польське королівство, релігія та інші. Окремий розділ присвячено українському питанню на переговорах і політичній позиції Богдана Хмельницького щодо російсько-польського примирення.

Я. Федорук – старший науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського НАН України, фахівець з питань міжнародних стосунків XVII ст. Він – автор численних статтей про закордонну політику Богдана Хмельницького, ряду книг.

Замовлення (плюс податок і поштові витрати; поза межами Канади ціни в дол. США) можна зробити через захищену електронну систему Видавництва КІУС за адресою www.ciuspress.com або зв'язавшись безпосередньо з видавництвом: 430 Pembina Hall, University of Alberta, Edmonton, AB, Canada T6G 2H8. Тел.: (780) 492-2973; факс: (780) 492-4967; електронна пошта: cius@ualberta.ca.

КІУС

Перше наближення до „батька футуризму"– Давида Бурлюка

Михайло Слабошпицький

„Світило Бурлюка зійшло...": Поезії. Переклад з російської Олександра Вертіля. — Суми: Українська академія банківської справи Національного банку України, 2009 рік

Ще донедавна Давид Бурлюк був майже зовсім відсутній в Україні. Навіть саме його ім'я нам, українцям, видавалося таким безнадійно далеким, як, скажімо, Марсові супутники.

Та й мало хто знає, що Д. Бурлюк не тільки народився в Україні, а й завжди підкреслював, що він — українець. Він навіть збирався перейти в поезії на українську мову.

Здається, процес повернення імені Д. Бурлюка в Україну розпочав своїми публікаціями альманах „Хроніка-2000", що його редагує Юрій Буряк. Там з'явилися ґрунтовні статті відомого мистецтвознавця Дмитра Горбачова, в яких наголошено на українських моментах життєвої і творчої біографії „будетлянина" Д. Бурлюка.

І ось — поезії Д. Бурлюка. Двома мовами. Тексти впорядкував і переклав Олександер Вертіль.

Воістину благородний меценатський жест з боку Академії банківської справи продиктований, гадаю, не тільки земляцькими сентиментами.

В тім краю немає спраги
Камінь мокрий аж дзвенить
Глас неясний голос мага
Дух об'ємний холодить
Край зелений білопінний
Чайок злети чайок крик
Голос моря глас незмінний
Сивочолий пінний лик
Пролітають альбатроси
Луг зелений луг внизу
Пісня хрипла то матроси
Якір втомлений везуть

Це — Д. Бурлюк в інтерпретації О. Вертеля. Звичайно ж, тут є втрати. Як і в кожному поетичному перекладі, навіть найталановитішому. Бо переклад — то неодмінні втрати. Бо поезія — за великим рахунком — узагалі неперекладна. Не випадково ж назва нової книжки Умберто Еко саме про художній переклад звучить так: „Сказати майже те ж саме...": не те ж саме, а майже те ж саме. Добре, що О. Вертіль прагне перекладати не „букву", а образ, настрій. Переклад „букви" — заняття загалом неперспективне. Майже повсюдно збережено Д. Бурлюків настрій і його словесну графіку.

В умі юрмляться спомини
дитинства
Коли на Україні в Котельві
Я кожен сад вважав
за спадок материнський
І рій веселих мрій кружляв
у голові.
Коли свої штанці
Складали ми опісля дощограю
Калюжі з мулом
нам були за пляж
Хлоп'яток радісн'
необмежнограя
Навколишні двори
в свій забирали раж.
Немає стриму радості іскристій!
Які ж бо крики,
вереск і стрибки...
Докіль почне змивать
арапове намисто
Матусі
рідненька турботливість руки.

Важливо, що О. Вертіль сміливо вдається до неологізмів (Д. Бурлюк часто до цього провокує, бо він зовсім далекий од гладкопису), ще він услухається в Бурлюкову музику, пильно вглядається в його вербальну графіку. Він — перекладач серйозний, а тому здобутків у нього значно більше, ніж поразок.

„Світило Бурлюка зійшло..." — видання, сказати б, святкове. Тут уміщено кольорові фотографії, є репродукція Бурлюкового „Козака Мамая", супроводжувана такими (беззаперечно важливими словами) зі спогадів „батька російського футуризму":

„З боку батьківського — українські козаки, нащадки запорожців. Наше вуличне прозвисько — „Писарчуки". Ми були писарями „Запорозького Війська". Син аґронома-самоука з хутора Семиротівки, що побіля Лебедина Сумської области, ніколи не забував свого українського коріння. Про це нагадує в передмові до книжки голова Фундації імені Д. Бурлюка Олександер Капітоненко.

А з'явилася ця збірка як закономірний підсумок колективних зусиль перейнятих благородним імперативом керівників Академії банківської справи та Марти Олійник (Канада), Акіри Судзукі (Японія) і Мері Клер Бурлюк-Холт. Це перший крок до поета Д. Бурлюка, перше до нього наближення. Цілком логічно, що далі будуть нові кроки. Уявляється, що настане день, коли зможемо до рук узяти видане саме українською мовою зібрання творів — і не тільки поетичних! — Д. Бурлюка.

Київ

Сумна подорож до колишнього села

Левко Хмельковський

Це було в липні 1996 року. Прочитав у поемі Тараса Шевченка:

І Трахтемиров геть горою
Нечепурні свої хатки
Розкидав з долею лихою,
Мов п'яний старець торбинки.

Мусів побачити село, на яке поет дивився з сумом та любов'ю.

Вирушили в дорогу з сином Феліксом і фотокореспондентом Сашком Костирком, у Каневі до нас приєднався лікар Михайло Іщенко.

Село зяяло безлюдною пусткою. Покинуті хати було ледь видно серед чагарників, які поросли дикими хащами. На одному подвір'ї ми побачили стареньку жінку і пішли до неї. Останню мешканку села „бабу Олю" виселили з Трахтемирова разом з іншими, але вона повернулася до рідної хати. Від допомоги лікаря і одягу відмовилася, а хліб узяла.

Відтоді минуло багато часу. До аґонії оспіваного Шевченком села додавалися усе нові напади новозбагачуваних українських олігархів.

Усіх перевершив Ігор Бакай – керівник Державного управління справами або, як його називали,„завгосп" Леоніда Кучми, потім керівник „Нафтогазу". У 1997 році І. Бакай заволодів Трахтемировом як приватним мисливським господарством. На козацькому цвинтарі виріс палац, який офіційно назвали „мисливським будинком", до якого пролягла асфальтова дорога, а на спеціяльний майданчик стали прибувати гелікоптери.

До мисливського господарства закритого типу було завезено багато тварин, на яких полюють столичні чиновники, верхівка української влади. Про це розповів в Інтернеті журналіст-політолог Богдан Гдаль, який спробував відвідати село.

Олена Талалаєва з „Газети по-українськи" написала: „На місці могили наказного козацького отамана Мухи новий пан збудував чи басейн, чи оглядовий майданчик. Пам'ятний знак скинули в рівчак. Потім люди почали протестувати, і його поставили на схилі. У 2005 році в Трахтемирів приїхали Л. Кучма і І. Бакай з автоматами Калашникова. Вони розстріляли десятки диких кабанів, занесених до „Червоної книги". Їхні залишки в ямах знайшли екологи. Остання жителька Трахтемирова баба Оля згоріла у власній хаті".

Колись це був багатий куточок козацької України. Тепер – володіння олігархів. Як писав Т. Шевченко:

І монастир святий, скарбниця, –
Все, все неситі рознесли!

Останній мешканці села „бабі Олі" привезли хліба лікар Михайло Іщенко (зліва) і Фелікс Хмельковський.
Фото: Олександер Костирко

Лікар Михайло Іщенко на козацькому цвинтарі.

Такий вигляд має тепер мисливський будинок на козацькому цвинтарі Трахтемирова.
Фото: Богдан Гдаль

Ділимося сумною вісткою, що 25 липня 2011 р. відійшла у Божу вічність, на 85 році життя, наша найдорожча ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ і ПРАБАБЦЯ

св. п.
МАРІЯ КОМАР

нар. 25 серпня 1925 року в Україні.

Похоронні відправи відбулися в понеділок, 1 серпня 2011 р. в Українській католицькій церкві Непорочного Зачаття в Palatine, IL у супроводі о. Михайла Кузьми і о. Василя Савчина з Milwaukee, WI. Покійна похована на цвинтарі св. Миколая у Чикаґо, Іл.

У глибокому смутку залишилися:

муж – ТЕОДОР КОМАР
донька – АННА з чоловіком STIVE ROHRER
внуки – KRISTEN O'BRIEN, MARK з дружиною SHANNON O'BRIEN, JENNIFER ROHRER, KATIE ROHRER
правнуки – CAIDEN і RILEY O'BRIEN.

Пожертви можна складати на: Immaculate Conception Ukrainian Catholic Church or St. Michael Ukrainian Catholic Church, 1025 S. 11th St., Milwaukee, WI 53204.

Вічна Її пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що 28 червня 2011 р. в Ellenville, NY відійшла у вічність на 86 році життя наша найдорожча і незабутня ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ і СЕСТРА

св. п. НІНА ҐАЙДИЧ
з дому ПОЛУЯН

нар. 13 травня 1925 р. в селі Рог, Гомельська обл., Білорусь.

Залишені в глибокому смутку:

муж – МИКОЛА
дочка – ОЛЕКСАНДРА-ЛЕСЯ
син – ВАСИЛЬ з дружиною АЛІНОЮ і сином ЕРІКОМ
брат – ТИТОЛЬ ПОЛУЯН з родиною в Україні.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 2 липня 2011 р. в церкві Пресвятої Тройці в Kerhonkson, NY. Поховання відбулося на Українському католицькому цвинтарі св. Духа в Hamptonburg, Orange County, NY.

Вічна Її пам'ять!

УКРАЇНСЬКЕ ПАТРІЯРХАЛЬНЕ ТОВАРИСТВО в США ділиться сумною вісткою, що 21 липня 2011 р. відійшов у вічність довголітній голова і член управи Товариства та член управи Українського Патріярхального Світового Об'єднання (УПСО)

інж. Олександер Пришляк
30.VIII.1924 – 21.VII.2011

Відданого працівника патріярхального руху поручаємо Вашим молитвам.
Вічна Йому пам'ять!

Дружині Анні, дочкам Марті з мужем Андрієм та Ісі (Ірені) Пришляк, внукам Надії та Миколі Мостович, близькій та дальшій родині складаємо глибокі співчуття.

Замість квітів можна складати пожертви на Український Католицький Університет (UCEF, 2247 W. Chicago, IL 06622) або інші доброчинні цілі (c/o Marta Mostovych, 14817 Silverstone Dr., Silver Spring, MD 20905)

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 11 липня 2011 р. на 100-му році життя упокоїлася у Бозі наша найдорожча Мама, Бабця і Прабабця.

св.п. СТЕФАНІЯ КВАСОВСЬКА
з дому ОКОЛІТА

нар. 1911 р. коло Бродів в Україні.

Залишилися з гарними споминами:

Дочка Христина Кравців з мужем Миколою; внуки Марі-Леся Левін з мужем Матеєм; Андрій Кравців з дружиною Самантою; Павло Кравців з дружиною Крістін; правнуки Ілля, Кайл, Бенямін Данило і дальша родина.

Прощальна Служба Божа і похорон відбулися 21 липня 2011 р. у Тулса, Оклагома.

Вічна Їй пам'ять!

Добровільні датки в пам'ять Покійної можна складати на Українську Католицьку Освітню Фундацію (Ukrainian Catholic Education Foundation UCEF, 2247 W. Chicago Avenue, Chicago, Illinois 60622 www.ucef.org)

Шкільна Рада при УККА зі смутком повідомляє, що11 липня 2011 р. в Tulsa, OK, на 100-му році життя померла

св. п.
СТЕФАНІЯ КВАСОВСЬКА

Довголітній член Управи Шкільної Ради, адміністратор учительських семінарів та директор Школи українознавства в Пасейку, Н. Дж.

Похорон відбувся 1 липня 2011 року в Tulsa, OK.

Складаємо щирі співчуття дочці Хрестині Кравців з родиною.

Управа Шкільної Ради

Ділимось сумною вісткою з українською громадою, що в суботу, 9 липня 2011 р. відійшла у вічність на 89-му році життя

св. п.
АННА ВОВЧУК

Похоронні відправи відслужив о. Володимир Пісо в церкві Пресвятої Тройці в Кергонксоні, Н. Й. Покійна похована біля свого чоловіка Миколи Вовчука на цвинтарі Пайн Буш.

Залишила в смутку родину о. Володимира і п. Надії Пісо та інших рідних знаних і не знаних.

Нехай Господь Бог дасть Їй нагороду у своєму царстві.

Вічна Їй пам'ять!

П О Д Я К А

З волі Всевишнього 20 січня 2011 року у Чікаґо померла наша найдорожча і незабутня мати, баба і сестра

св.п. ІВАННА (ДОНЬЦЯ) ҐОРЧИНСЬКА

з дому Ференцевич, нар. 1924 року у Львові.

Похорон відбувся 29 січня з української католицької катедри св. о. Миколая на парафіяльний цвинтар.
Цією дорогою бажаємо подякувати привселюдно за увагу і моральну підтримку, якими наділили нас родина, приятелі й знайомі та висловити всім щире спасибі!

Наша особлива, сердечна подяка високопреподобним і всечесним отцям: парохові катедри св. о. Миколая, отцеві Богданові Налисникові й отцям Володимирові Гудзанові та Ленардові Корчинському; з церкви свв. Володимира й Ольги в Чікаґо: отцеві парохові Олегові Кривокульському і отцям Ігореві Кошикові й Іванові Кротцю та отцям Миколі Буряднику і Михайлові Мельнику - за похоронні відправи. Окрема щира подяка отцеві парохові Б. Налисникові за зворушливі слова про Покійну як довголітню редакторку органу Чікаґської єпархії, газети «Нова зоря», та як співробітницю щотижневої катедральної радіопрограми. Також за дозвіл провести багатолюдні похоронні відправи в наві катедри.

Сердечне спасибі рідним, приятелям та представникам організацій, які після Панахиди теплими словами попрощали Покійну, а саме: Орищі Гарасовській – товаришці Покійної ще зі шкільних літ у Львові, внучці Тані Ґорчинській, похресниці Ірці Ткачук, Ігореві Приймі від парафії катедри св. о. Миколая, Любомирі Калін від Відділу Союзу українок Америки, Марті Коломиєць Яневській від Української католицької виховної фундації та за прочитання зворушливого листа від давнього близького приятеля нашої родини, отця д-ра Бориса Ґудзяка, ректора Українського католицького університету у Львові, д-рові Юрієві Грицелякові від Українського національного музею й архіву, Ліді Ткачук від пластового куреня «Лісові мавки», Миколі Міщенкові від Фундації Українського Голодомору, д-рові Олесеві Стрільчукові від Іллінойського відділу Українського конґресового комітету Америки.

Ми глибоко вдячні пластунам і пластункам-хорунжим, що тримали почесну варту на панахиді та під час похорону, а саме: Ірені Бровар (6-ий Курінь), Захарієві Гайді (7-ий Курінь), Христині Дзюк та Ліді Ткачук («Лісові мавки»), Діні Заяць («Перші стежі»), Андрієві й Антонові Дурбакам («Побратими»).

Особлива подяка трубачеві, пл.-новакові Адріянові Петрикові, що урочисто засурмив пластове «На добраніч», яке – взявшися колом за руки – проспівали всі присутні на завершення Панахиди. Дякуємо дуже пані Олі Лушняк та катедральному хорові «Славута» під орудою Оксани Петрів за спів під час Панахиди. Така ж глибока подяка катедральному дякові, о. дияконові Михайлові Городиському, за виконання послуг під час відправ, у чому допомагав йому свічоноша пан Антін Кіт – приятель родини Покійної ще з таборових часів після війни. Довголітньому близькому приятелеві Покійної, голові чікаґської Пластової станиці пл.сен.-кер. Романові Завадовичеві сердечна подяка за організацію і зразкове проведення урочистої похоронної програми та за кожночасну готовність прийти з допомогою у скрутний для нас час.

Велика подяка за молитви, слова і листи співчуття, за пожертви на св. Літургії, за квіти та датки на різні громадські цілі.

Глибоке спасибі редакції газети «Час і Події» за поміщення некрологів пера Ірки Артюшенко.

Радіопрограмі «Українська хвиля» Марійки і Михайла Климчаків та програмі «Незалежного радіо» Оксани Чуйко дякуємо дуже за теплі і зворушливі слова про Покійну.

Велика й особлива подяка пані Ярославі Кучмі за численні фотографії.

Щире спасибі нашому родичеві Алексові Берестові за те, що, незважаючи на великі перешкоди, він все таки зумів прибути на похорон з Каліфорнії.

ДЯКУЄМО ЗА КВІТИ, що їх надіслали: Український національний музей в Чікаґо, Іллінойський відділ Українського конґресового комітету Америки, Фундація Українського Голодомору – США, Мицик Валя з Батьками, пластовий Курінь «Лісові мавки», парафія церкви свв. Володимира й Ольги в Чікаґо, Заєць Діня, проф. Маркусь Василь і співпрацівники редакції Енциклопедії української діяспори - ЕУД, Зваричі Ангелина й Іван з родиною, Харкевич Оленка з дітьми і внуками, Панчуки Слава й Ярослав та Рута і Дюдя з родинами, Ференцевичі Юрій і Христина з родиною, Ференцевич-Чмола Оля з родиною, Ференцевич Роман з родиною.

ПОЖЕРТВИ НА СВ. ЛІТУРГІЇ склали: Дикий Анна, Бородайко Олександра, Ястрембські Володимир і Евстахія, Стецишин Зеновія, Бурачинська Роксоляна, Олійник Олеся, Косаревич Ірина, Буртон Анна, Бойчук Марія, Грещишин Ліда, Стасюки Маріян і Марта, Ващак Зеня. На Богослужби в Україні: Ватащук Ярослава і Чичула Валя.

СВ. ОБРАЗОЧКИ з молитвою на пам'ять про Покійну для похоронного заведення Музики виготовила благодушно шановна родина Прохній, за що їм глибока подяка.

НА SPIRITUAL ENDOWMENT: Деркач Наталя, Ватащук Ярослава, Dr. & Mrs. J. Murphy, Данилюк Марійка.

НА ШКОЛУ СВ. МИКОЛАЯ: Матвіїшини Юрій і Ліда, Takoy Theodore, Fuoko Erick and Marta.

НА РЕМОНТ КАТЕДРАЛЬНИХ БАНЬ: Лисейко-Оверко Ірена, Оверко Йосиф, Лисейко Михайлина.

НА КАТЕДРАЛЬНУ РАДІОПРОГРАМУ: Басараб Ольга.

НА СИРІТ В УКРАЇНІ, Фонд Сестри Бернарди: Панчуки Ярослав і Ярослава; Кельбляйтнер Петер і Бачинська-Кельбляйтнер Орися через фонд SOS Villages in Ukraine.

НА ПЛАСТ В УКРАЇНІ: Панчуки Ярослав й Ярослава.

НА ПЛАСТОВУ ОСЕЛЮ «НОВИЙ СОКІЛ» У БОФАЛО: Дмитрюки Володимир і Мирослава.

Разом: $910.00

НА ПОТРЕБИ ЧИКАҐСЬКОЇ ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ: Мельник Оксана, Скубяки Олег і Люба, Фаріон Ярослава, Петриківи Андрій і Христина, Куріци Юрій і Арета, Фединські Андрій і Христина, Кульчицька Марія, Поповичі Петро і Діяна, Харкевич Оленка, Бутенко Данило і Дарія Ганкевич, Малецька-Попович Олена і Попович Тарас, Ганкевич Тамара, Коломийці Анатоль і Люба, Ріпецькі Андрій і Рута, Мінковичі Володимир і Діяна, Бровари Андрій і Таїса, Ярошевичі Мирон і Дарія, Ожґа Юрій і Марта, Григорчук Наталія, Казанівські Андрій і Любомира, Дзюки Богдан і Христина, Козицька Марта, Демуси Марко й Ірка, Білоус Наталя, Слюсаренки Ярослав й Ірена, Завадовичі Роман і Наталя, Оля Поливка з родиною, Трощук Віра, Форович Стефанія, Заяць Надія, Гриневич Марія, Дурбак Павло з родиною, Марчуки Олег і Марійка, Долішна Кеті, Оверки Еді і Соня, Мельники Андрій і Мотря, Дурбаки Андрій і Мотря, Турула Теодора, Дзвіники Ярослав і Марія, Фединяк Ореста, Хринівські Орест і Валя, Григорчуки Данило і Христя, Прочки Тарас і Марта, Раковський Метью і Ганкевич Ксеня, Еліяшевські Андрій і Віра, Ліськевич Уляна, Іваники Никола і Діяна, Каравани Олег і Іванка, Процик Юрій і Клодницька Ліда, Кашуби Остап і Юля, Ткачук Ліда, Харук Юрій, Антонович Тома, Нейравська Віра, Яворський Тарас і Куріца-Яворська Тереса, Савої Ел і Христя з родиною, Пілецькі Марко і Ліда, Буртон Анна, Андрушків Любомир з родиною, Мельник Ольга Оксана, Карачевська Галина, Деркач Наталія, Мицики Йосиф і Наталка, Чичула Андрій з родиною, Бойчук Михайло, Деркачі Іван і Люба, Куляси Олег і Наталія, Kandl Brad & Nadia.

Разом: $4,730.00

НА УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ В ЧІКАҐО: Матвіїшини Олена та Ігор, Теодорович Оксана, Ганкевичі Ярослав і Марія.

Разом: $450.00

НА ФУНДАЦІЮ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОДОМОРУ: Демуси Марко й Ірка, Гарасовська Іванна, Мартиняки Богдан й Ірина, Міщенки Микола і Валентина, Міщенко-Мицик Катя, Мицики Юрій і Валя, Федак Оля, Верешаки Ярослав і Христя, Фіняк Іван і Марія Клиш-Фіняк, Ткачук Ліда, Бень Тереза Л., Басараб Ольга, Ткачук Ірка і Alan Golhib, Маркусі Василь і Василь, мол., Каліни Василь і Люба, Демус Адріян, Брайєн Іванка А., Маркевич Марія, Миськіви Юрій і Марія, Вульчак Цецилія, Ткачуки Юрій і Олена, Плешкевичі Богдан й Ірена, Мицик Ірена, Лушняк Ольга, Дзюк Ольга, Личики Юрій і Неоніля, Ватралі Богдан і Петруся, Тун Волтер, Климкович Марта, Чмола Ольга й Мей Олена, Ференцевич Роман, Дорожинська Марія, Думановський Любомир, Лимонченко Валентина, Заплітні Ярослав і Ольга

Разом:$2,250.00

НА УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ОСВІТНЮ ФУНДАЦІЮ: Ткачук Ореста, Мотика Володимир, Самотулка Дарія, Салдит Оксана, Руденські Юрій й Ольга, Ференцевич Роман, Кучер Ксеня, Городиські Іван М. і Люба Х., Гавриляк Роман і Марія Тершаковець, Кравціви Юрій й Оксана, Кришталович Ярослава, Войтович Галина, Чмоли Ольга й Олена, Музички Ярослав і Лариса, Лоза Уляна, Щур Олександра, Nowadly Elaine P., Перейма Марта М., Целевичі Богдан С. і Джоен, Ференцевич Юрій і Христина, Кравців Олена А., Коропецькі Микола Б. і Оксана Б., Смики Ростислав і Марія, Гладка Ірена, Цьолки Адріян і Христина, Лончина Василь А. і Роксоляна Тимяк, Рошкевичі Роман і Ольга, Ковальські Євген Р. і Марія, Савка Лариса, Рошкевич Олександра, Кекіш Тоска, Гарасовська Ярина, Савин Олександра, Баторфальви Мирослава, Стрільщуки Степан і Марія, Щербюки Василь і Марія, Филипович Тарас, Гриневичі Андрій і Соня, Коломиєць Марта і Данило Яневський, Ґорчинські Андрій і Христя, Коновка Ірена, Коверки Олег і Олександра, Юревич Марія, Маґала Наталія, Литвинишин Осип, Скірники Ярема й Іра, Кузичі Юрій і Таня, Гриневичі Орест і Уляна, Яхторович Романа, Німилович Оксана, Поповичі Нестор і Оля, Бабій Йосефіна, Голіяни Михайло і Оксана, Антоновичі Борис і Ірена, Ільків Надія і Стрільчук Олесь, Дачкевичі Роман і Джен, Данилишини Ярослав і Ксеня, Царик Теодор, Губські Григорій і Вікторія, Маркусі Василь і Василь, мол., Каліни Василь і Люба.

Разом: $4,665.00

Загальна сума усіх пожертв для вшанування
св.п. Іванни з Ференцевичів Ґорчинської
$13,005.00.

З висломами сердечної подяки
і глибокої пошани
РОДИНА ҐОРЧИНСЬКИХ

We would like to express our deep appreciation to the Ministry Door County Medical Center Emergency Department Staff for their kind words of condolence and generous donation.

A heartfelt thank you to the CRH Medical Corporation for their kind words of condolence and beautiful flowers, the Mancilla Family for their thoughts and prayers and Fred Bohm for his friendship, kind words, and beautiful flowers.

We thank St. Joseph Hospital Medical Staff for their thoughts, prayers, and beautiful basket.

Thank you to: Joe Dorgan, Mary Ann Palermo, Dr. Keith Monroe, Dave Peterson, Chris Mazura, Yvonne Palma, Rich Malady, Perla Alambra, Frank Hurley, Dr. Joe Maloney, Charles Nehring, Dr. Tom Malvar, Dr. Jan Mezyk, Dr. Joseph Murphy, Dr. Ramon Garcia, Dr. William Bradshaw.

We again would like to express our deepest appreciation to the surgeon and operating room staff for their herculean efforts on behalf of our mother and their extreme kindness and compassion during this most difficult time.

THE GORCHYNSKY FAMILY

З великим болем повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що в понеділок, 1 серпня 2011 р. після довгої недуги відійшов у вічність наш найдорожчий і незабутній
МУЖ, БАТЬКО і ДЯДЬКО

св. п.

ІГОР ЧЕРНИЙ

Похоронні відправи відбулися в четвер, 4 серпня 2011 року в Українській православній церкві св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж. Покійний похований на церковному цвинтарі.

У глибокому смутку залишилися:

дружина – АЛЛА (ЛЮСЯ)
донька – НАТАЛЯ з мужем АРТЕМОМ
син – АНДРІЙ з дружиною ТЕРЕСОЮ
племінник – БОГДАН з родиною
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів родина просить складати пожертви на сиротинці в Україні або на Острозьку Академію.

У невимовному смутку повідомляємо родину, приятелів і знайомих, що 9 червня 2011 р. відійшла у вічність на 85 році життя наша найдорожча МАМА і БАБЦЯ

св. п.

ОЛЬГА ЗАЛІЗНЯК СЕМЕНЮК

уроджена 1 березня 1926 р. в селі Мшана, Україна.
Мама покійного сина Романа.

Панахида була відправлена 13 червня 2011 р. в похоронному заведенні Литвин і Литвин.

Похоронні відправи відбулися 14 червня 2011 р. в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, а відтак на цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Ню-Джерзі.

В глибокому смутку залишені:

син – ЄВГЕН з дружиною МАНДІ
донька – ДАРІЯ СЕМАНИШИН з мужем ЗЕНКОМ
внуки – РОМАНА СЕМЕНЮК
– ХРИСТИНА СЕМАНИШИН
– МАТЕЙ СЕМАНИШИН
племінниця – ЛІЛЯ ПАНАС КОГУТ з родиною

Вічна Її пам'ять!
